

Συμβούλιο της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 19 Σεπτεμβρίου 2025
(OR. en)

12680/25

PARLNAT 107
PARLNAT

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	8 Σεπτεμβρίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2024 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 473 final.

σνημμ.: COM(2025) 473 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.9.2025
COM(2025) 473 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2024

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2024
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση είναι η 32η έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, που υποβάλλεται βάσει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (στο εξής: πρωτόκολλο αριθ. 2). Από το 2018 η έκθεση καλύπτει επίσης τις σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια, τα οποία διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή των εν λόγω αρχών.

Με τις εισηγήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, η παρούσα έκθεση λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και τις σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια το 2024. Παρουσιάζει επίσης ορισμένες τάσεις που παρατηρήθηκαν κατά την πρώτη θητεία της προέδρου κ. von der Leyen από το 2019 έως το 2024.

Το 2024 σηματοδότησε τη 15ετή εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία εισήγαγε υψηλότερο επίπεδο κοινοβουλευτικού ελέγχου και δημοκρατικής λογοδοσίας στην ΕΕ. Ανά τα έτη τα εθνικά κοινοβούλια κάνουν χρήση του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας σε διαφορετικό βαθμό και η Επιτροπή τον έχει προσαρμόσει στο μέτρο του δυνατού ώστε να αυξηθεί η ευελιξία του. Τα εθνικά κοινοβούλια έχουν ζητήσει πρόσθετες αλλαγές¹, για τις οποίες εν μέρει απαιτούνται τροποποιήσεις της Συνθήκης. Ο μηχανισμός ελέγχου της επικουρικότητας συμπληρώνεται από τον πολιτικό διάλογο, ο οποίος θεσπίστηκε ήδη το 2006. Από κοινού, αποτελούν μέρος της χάραξης πολιτικής της ΕΕ και διασφαλίζουν ότι οι φωνές των εθνικών κοινοβουλίων λαμβάνονται δεόντως υπόψη σε επίπεδο ΕΕ.

Όσον αφορά τις γενικές τάσεις, ο αριθμός των γνωμών των εθνικών κοινοβουλίων έχει μειωθεί τα τελευταία έτη², ενώ η σημασία του πολιτικού διαλόγου με την Επιτροπή έχει αυξηθεί για τα εθνικά κοινοβούλια, υπό την έννοια ότι πολλά από αυτά επιδεικνύουν αυξανόμενο ενδιαφέρον για συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ σε προγενέστερο στάδιο³. Η Επιτροπή έχει

¹ Για τις σκέψεις των εθνικών κοινοβουλίων σχετικά με τον ρόλο τους στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ και τη μεταρρύθμιση του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας και του πολιτικού διαλόγου, βλ. ως πρόσφατο παράδειγμα τα συμπεράσματα του 2022 της ομάδας εργασίας της Διάσκεψης των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: COSAC) σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην ΕΕ (https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/082d290881a511e50181aac72ddd0080/Conclusions_Cosac_working_group_role_of NP in the EU June2022_ENVFinale.pdf). Τα βασικά αιτήματα διατυπώθηκαν εκ νέου στην 72η συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC στη Βουδαπέστη τον Οκτώβριο του 2024 όπου τα εθνικά κοινοβούλια εξέφρασαν σκέψεις σχετικά με τη 15ετή πείρα που έχουν αποκομίσει από τις δραστηριότητές τους στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a892fab4390192fbf3bf710003/Minutes+of+the+LXXII+COSAC+-+Budapest+-+28-29+October+2024.pdf>).

² Βλ. στατιστικές στο σημείο 3.1.

³ Βλ. τη δήλωση των εθνικών κοινοβουλίων στο πλαίσιο της εισήγησης της 72ης συνεδρίασης της COSAC, σημείο 14, σύμφωνα με την οποία τα κοινοβούλια «έχει αποδειχθεί ότι διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στον εκ των προτέρων έλεγχο των πολιτικών της ΕΕ και στον επηρεασμό των σχεδίων νομοθετικών πράξεων της ΕΕ χρησιμοποιώντας τα μέσα του πολιτικού διαλόγου και των ελέγχων επικουρικότητας βάσει των πρωτοκόλλων αριθ. 1 και αριθ. 2 της Συνθήκης της Λισαβόνας» (<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a8930500d90193061c58d60005/LXXII+COSAC+Conclusions+EN.pdf>).

επανειλημμένα δηλώσει⁴ ότι είναι έτοιμη να ενισχύσει περαιτέρω τον αμοιβαία επωφελή διάλογο με τα εθνικά κοινοβούλια μέσω των καθιερωμένων διαύλων επικοινωνίας και συνεργασίας. Ενθαρρύνει τα εθνικά κοινοβούλια να συνεχίσουν να αναπτύσσουν και να αξιοποιούν πλήρως το δυναμικό των ήδη υφιστάμενων μέσων, προκειμένου να ενισχύσουμε τη δημοκρατική μας ανθεκτικότητα και να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά βασικές στρατηγικές πολιτικές και θεσμικές προκλήσεις.

Το 2024 ήταν ένα μεταβατικό έτος μεταξύ δύο θητειών της Επιτροπής. Το στοιχείο αυτό επηρέασε την ένταση του ελέγχου της επικουρικότητας των εθνικών κοινοβουλίων και του πολιτικού διαλόγου με την Επιτροπή. Συνήθως, κατά τα μεταβατικά έτη, ο αριθμός των γνωμών, των αιτιολογημένων γνωμών, των επισκέψεων και των συνεδριάσεων με μέλη της Επιτροπής, καθώς και η συμμετοχή των μελών της Επιτροπής σε διακοινοβουλευτικές εκδηλώσεις, μειώνονται. Αυτό συνέβη και το 2024, αν και σε μικρότερο βαθμό απ' ό,τι κατά το προηγούμενο μεταβατικό έτος του 2019. Η Επιτροπή έλαβε 252 γνώμες, 14 εκ των οποίων ήταν αιτιολογημένες γνώμες.

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

2.1. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Εφαρμογή των δεσμεύσεων για τη βελτίωση της νομοθεσίας

Το ολοκληρωμένο σύστημα της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, το οποίο κατατάσσεται μεταξύ των κορυφαίων συστημάτων από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης⁵, βασίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές και στην εργαλειοθήκη που θεσπίστηκαν το 2021⁶. Επικαιροποιήθηκε περαιτέρω τον Ιούλιο του 2023 με την εισαγωγή νέου ελέγχου ανταγωνιστικότητας ως υποχρεωτικού παραρτήματος των εκτιμήσεων επιπτώσεων⁷.

Όπως και κατά τα προηγούμενα δύο έτη, η Επιτροπή σημείωσε θετικά αποτελέσματα με την εφαρμογή της προσέγγισής της «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση», η οποία αντισταθμίζει όλες τις νέες διοικητικές επιβαρύνσεις για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες μειώνοντας τις υπάρχουσες επιβαρύνσεις στον ίδιο τομέα πολιτικής. Επιπλέον, προώθησε και ενίσχυσε τον στόχο της για μείωση του διοικητικού φόρτου κατά τουλάχιστον 25-35 %⁸, όπως ανακοινώθηκε στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2024, χωρίς να υπονομεύσει τους σχετικούς στόχους πολιτικής.

Συμβολή στην απλούστευση και τη μείωση του φόρτου μέσω της πλατφόρμας «Fit for Future»

⁴ Βλ. την απάντηση της Επιτροπής στην εισήγηση της 68ης συνεδρίασης ολομέλειας της COSAC που εκδόθηκε στην Πράγα, 13-15 Νοεμβρίου 2022 (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89541775f0195474fb16e0031/Commission+reply+to+the+LXXII+COSAC+Contribution.pdf>) και στην εισήγηση της 72ης συνεδρίασης της ολομέλειας της COSAC τον Οκτώβριο του 2024 (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89541775f0195474fb16e0031/Commission+reply+to+the+LXXII+COSAC+Contribution.pdf>).

⁵ [OECD Regulatory Policy Outlook 2021 \(Προοπτικές του ΟΟΣΑ για την κανονιστική πολιτική 2021\)| en | ΟΟΣΑ](#).

⁶ [Better regulation: guidelines and toolbox \(Βελτίωση της νομοθεσίας: κατευθυντήριες γραμμές και εργαλειοθήκη\) \(europa.eu\)](#): βλ. επίσης την ανακοίνωση για τη βελτίωση της νομοθεσίας COM(2021) 219 final.

⁷ Όπως εξαγγέλθηκε στις ανακοινώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και την αρωγή των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ): COM(2023) 168 final και COM(2023) 535 final.

⁸ [Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2024](#): στόχος είναι πλέον η μείωση κατά τουλάχιστον 25 % του συνολικού διοικητικού φόρτου και κατά τουλάχιστον 35 % για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Το 2024 η πλατφόρμα «Fit for Future»⁹ —μία ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου που βοηθά την Επιτροπή να απλουστεύσει τη νομοθεσία της ΕΕ και να μειώσει τον περιττό κανονιστικό φόρτο— εξέδωσε 8 γνώμες¹⁰. Ορισμένες από αυτές ήταν επίκαιρες στο πλαίσιο του εξορθολογισμού των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων σχετικά με την αυτοματοποιημένη υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας, των δράσεων και της μεθοδολογίας για την αποφυγή της συσσώρευσης περιττών υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων και του κανονισμού περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Για παράδειγμα: δύο γνώμες συνέβαλαν στις υπό εξέλιξη αξιολογήσεις των ταμείων της ΕΕ¹¹ από την Επιτροπή· μία άλλη γνώμη επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση των πολιτικών¹², και δύο γνώμες αφορούσαν τα βιολογικά προϊόντα¹³. Σε πολλές από αυτές τις γνώμες διατυπώνονται ιδέες για την απλούστευση και τη μείωση του φόρτου και σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Το δίκτυο RegHub της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών¹⁴ συνέβαλε στις εργασίες της πλατφόρμας «Fit for Future» για τις γνώμες σχετικά με τα ταμεία της ΕΕ.

Εκτιμήσεις επιπτώσεων

Η Επιτροπή αναλύει τη συμμόρφωση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο των εκτιμήσεων επιπτώσεων που εκπονεί για πολιτικά ευαίσθητες και σημαντικές προτάσεις πολιτικής και νομοθετικές προτάσεις. Σύμφωνα με την Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁵, έχει σημειωθεί σταθερή βελτίωση της μέσης ποιότητας αυτής της διάστασης στις εκτιμήσεις επιπτώσεων. Οι εν λόγω εκτιμήσεις υπόκεινται σε ανεξάρτητο έλεγχο ποιότητας από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου¹⁶, η οποία έλεγξε τρεις εκτιμήσεις των επιπτώσεων το 2024.

Κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, οι διασυννοριακές πτυχές έχουν ιδιαίτερη σημασία —όπως επισημαίνεται, για

⁹ Η πλατφόρμα «Fit for Future» αξιοποιεί την εμπειρογνωσία και την πείρα των εθνικών, των περιφερειακών και των τοπικών επιπέδων διακυβέρνησης και των ενδιαφερόμενων μερών. Περιλαμβάνει δύο ομάδες: την κυβερνητική ομάδα (εκπρόσωποι εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών) και την ομάδα ενδιαφερόμενων μερών (εμπειρογνώμονες για τη βελτίωση της νομοθεσίας που εκπροσωπούν επιχειρήσεις και μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή). Βλ. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_el.

¹⁰ Οι τίτλοι ήταν οι ακόλουθοι: 1. Αυτοματοποιημένη υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας· 2. Δράσεις/μεθοδολογία για την αποφυγή της συσσώρευσης περιττών υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων· 3. Γνωστοποιήσεις αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών· 4. Αξιολόγηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων· 5. Αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+). 6. Αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης· 7. Κωδικοί QR για τα προϊόντα· 8. Βιολογική παραγωγή και επισήμανση των βιολογικών προϊόντων.

¹¹ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ και Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείο Συνοχής και Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

¹² Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

¹³ Κωδικοί QR και βιολογική παραγωγή και επισήμανση των βιολογικών προϊόντων.

¹⁴ Το RegHub είναι δίκτυο τοπικών και περιφερειακών αρχών που αποσκοπεί στη συλλογή εμπειριών σχετικά με την εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ μέσω διαβουλεύσεων με φορείς σε τοπικό επίπεδο: <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο του δικτύου RegHub, βλ. σημείο 2.4.

¹⁵ EPRS – Μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Φεβρουάριος 2025) [Quality analysis of European Commission impact assessments \(Ανάλυση της ποιότητας των εκτιμήσεων επιπτώσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής | Ομάδα προβληματισμού | Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#)

¹⁶ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_el.

παράδειγμα, στην εκτίμηση επιπτώσεων της πρότασης οδηγίας σχετικά με τις εναρμονισμένες υπηρεσίες πληροφοριών εσωτερικής ναυσιπλοΐας (ΥΠΕΝ) στις εσωτερικές πλωτές οδούς της Κοινότητας¹⁷. Το σκεπτικό για τη δημόσια παρέμβαση σε επίπεδο ΕΕ μέσω της οδηγίας ΥΠΕΝ βασίζεται στον διασυνοριακό και διεθνή χαρακτήρα του τομέα των εσωτερικών πλωτών μεταφορών. Οι διασυνοριακές μεταφορές καλύπτουν περισσότερο από το 75 % της εσωτερικής ναυσιπλοΐας στην ΕΕ. Απαιτούνται συντονισμένες δράσεις σε επίπεδο ΕΕ για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς. Με τον τρόπο αυτόν θα αποφευχθεί ο κατακερματισμός μεταξύ των διαφόρων εθνικών προσεγγίσεων εφαρμογής των ΥΠΕΝ.

Αξιολογήσεις και έλεγχοι καταλληλότητας

Οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας αποτελούν επίσης βασικές πτυχές των αξιολογήσεων και των ελέγχων καταλληλότητας, στο πλαίσιο των οποίων αξιολογείται αν οι δράσεις σε επίπεδο ΕΕ επιτυγχάνουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα ως προς την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα, τη συνοχή, τη συνάφεια και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Οι αξιολογήσεις συμβάλλουν επίσης στην εκτίμηση του αν η δράση της ΕΕ εξακολουθεί να συνάδει με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Το 2024 η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου εξέτασε 17 μείζονες αξιολογήσεις και 2 ελέγχους καταλληλότητας.

Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ και των επιδόσεων του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Διαστημικό Πρόγραμμα¹⁸, για παράδειγμα, υπογραμμίζει ότι για τα ζητήματα του διαστήματος απαιτείται υψηλό επίπεδο επενδύσεων προκειμένου να επιτευχθούν αποτελέσματα και να εξασφαλιστεί η αναγκαία ανεξαρτησία της Ευρώπης· μια μεμονωμένη χώρα δεν μπορεί να επιτύχει σημαντικά αποτελέσματα από μόνη της ή να έχει την οικονομική δυνατότητα για ένα μεγάλο διαστημικό πρόγραμμα. Το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των προγραμμάτων απαιτούν εφαρμογή σε επίπεδο ΕΕ, καθώς δεν υπάρχει άλλη βιώσιμη εναλλακτική λύση για να διασφαλιστεί κατάλληλη απόδοση της επένδυσης.

Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)¹⁹ κατέδειξε ότι έχει επιτευχθεί ο στόχος της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, δηλαδή η ανάπτυξη και η εφαρμογή της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, η οποία αποτελεί αναγκαίο επακόλουθο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων εντός της Ένωσης. Ο Frontex βοηθά τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της αποτελεσματικής διαχείρισης των συνόρων. Η εντολή του έχει σχεδιαστεί στο πλαίσιο της κοινής ευθύνης, ενώ τα καθήκοντα του Frontex έχουν ως στόχο τη διασφάλιση της στήριξης των κρατών μελών για την αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων και των επιστροφών. Ο Frontex προσδίδει ενωσιακή προστιθέμενη αξία στα κράτη μέλη παρέχοντας πρόσθετο προσωπικό και εξοπλισμό, καθώς και συντονίζοντας κοινές επιχειρήσεις και άλλες επιχειρησιακές δραστηριότητες τις οποίες τα κράτη μέλη δεν θα ήταν σε θέση να επιτύχουν από μόνοι τους.

¹⁷ COM(2024) 33 final. Η πρόταση αυτή οδήγησε στην έκδοση αιτιολογημένης γνώμης από το σουηδικό *Riksdag*, η οποία καλύπτεται στην παρούσα έκθεση στο σημείο 3.2.

¹⁸ SWD(2024) 173 final.

¹⁹ SWD(2024) 75 final.

2.2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο²⁰

Το 2024 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε 152 υπομνήματα από εθνικά κοινοβούλια βάσει του πρωτοκόλλου αριθ. 2. Εξ αυτών, τα 14 ήταν αιτιολογημένες γνώμες και τα 136 ήταν εισηγήσεις στις οποίες δεν εγείρονταν ανησυχίες σχετικά με την επικουρικότητα. Για λόγους σύγκρισης αναφέρεται ότι το 2023 έλαβε 294 υπομνήματα, εκ των οποίων τα 22 ήταν αιτιολογημένες γνώμες.

Μόλις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο λάβει τα υπομνήματα των εθνικών κοινοβουλίων, τα διαβιβάζει στην/στις αρμόδια/-ες επιτροπή/-ές σύμφωνα με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²¹. Ο κ. Gilles Lebreton (Ομάδα Ταυτότητας και Δημοκρατίας / FR) και ο κ. Ton Diepeveen (Ομάδα «Πατριώτες για την Ευρώπη» / NL) ήταν οι μόνιμοι εισηγητές για την επικουρικότητα της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων (JURI), κατά το πρώτο και το δεύτερο εξάμηνο του 2024, αντίστοιχα. Οι αιτιολογημένες γνώμες που ελήφθησαν και επιβεβαιώθηκαν από την επιτροπή περιλαμβάνονται για ενημέρωση στην ημερήσια διάταξη της πρώτης διαθέσιμης συνεδρίασης της επιτροπής JURI. Η επιτροπή συνεισφέρει επίσης στις εξαμηνιαίες εκθέσεις της Διάσκεψης των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COSAC) σχετικά με ζητήματα που άπτονται της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνέχισε να επικουρεί τα μέλη και τις επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην ενσωμάτωση των ζητημάτων επικουρικότητας και αναλογικότητας στο έργο τους²² με τους εξής τρόπους:

- ελέγχοντας συστηματικά τις πτυχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στις εκτιμήσεις επιπτώσεων της Επιτροπής και εφιστώντας την προσοχή στις ανησυχίες που εκφράστηκαν, ιδίως από τα εθνικά κοινοβούλια και την Επιτροπή των Περιφερειών,
- διασφαλίζοντας την πλήρη τήρηση των εν λόγω αρχών στο έργο του ίδιου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για παράδειγμα μέσω εκπόνησης εκτιμήσεων επιπτώσεων των δικών του ουσιαστών τροπολογιών ή μέσω ανάλυσης της προστιθέμενης αξίας των προτάσεων του για νέα νομοθεσία, με βάση το άρθρο 225 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του κόστους που συνεπάγεται η μη ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ,
- ελέγχοντας τις πτυχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας κατά την εκπόνηση εκτιμήσεων επιπτώσεων, εστιάζοντας στην ενωσιακή προστιθέμενη αξία.

2.3. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το 2024 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Συμβούλιο) συνέχισε να παρακολουθεί την αποτελεσματική εφαρμογή των συμπερασμάτων που είχαν εγκρίνει το

²⁰ Τα σημεία 2.2 έως 2.4 της παρούσας έκθεσης βασίζονται σε εισηγήσεις των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ.

²¹ Σύμφωνα με το άρθρο 43, εάν εθνικό κοινοβούλιο αποστέλλει αιτιολογημένη γνώμη στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η γνώμη αυτή διαβιβάζεται στην αρμόδια επί του θέματος επιτροπή και, προς ενημέρωση, στην Επιτροπή Νομικών Θεμάτων (JURI), η οποία είναι αρμόδια για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας.

²² Το 2024 εκπόνησε 19 αρχικές αξιολογήσεις των εκτιμήσεων επιπτώσεων της Επιτροπής, 1 συμπληρωματική εκτίμηση αντικτύπου, 8 αξιολογήσεις εφαρμογής, 4 λεπτομερείς κυλιόμενους καταλόγους σημείων προς έλεγχο και 1 μελέτη εκ των υστέρων αξιολόγησης. Όσον αφορά την ενωσιακή προστιθέμενη αξία, εκπονήθηκαν επίσης 5 εκθέσεις σχετικά με το «κόστος της μη Ευρώπης» και 1 δημοσίευση για την προστιθέμενη αξία. Συνολικά, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών της τελευταίας κοινοβουλευτικής περιόδου, μεταξύ Ιουλίου 2019 και Ιουνίου 2024, η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου παρήγαγε συνολικά 362 δημοσιεύσεις που υποστηρίζουν τις κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τα προηγούμενα έτη σχετικά με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας²³.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε επίσης θέματα σχετικά με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, ιδίως την απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου και τρόπους μείωσης του κανονιστικού φόρτου για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τα κράτη μέλη. Κατά την έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 17-18 Απριλίου 2024, οι ηγέτες της ΕΕ τόνισαν ότι «Το ρυθμιστικό πλαίσιο θα πρέπει να εγγυάται ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα, να είναι περισσότερο ενοποιημένο και συνεκτικό ανά τους τομείς πολιτικής, ανοικτό σε καινοτόμες προσεγγίσεις και κατά κανόνα ψηφιακό, περιορίζοντας τον διοικητικό φόρτο που επιβαρύνει τις επιχειρήσεις. Λαμβάνοντας υπόψη τον οικονομικό ιστό της Ένωσης, η Επιτροπή θα πρέπει να εφαρμόσει την αρχή “Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις” κατά τον σχεδιασμό νέας νομοθεσίας». Κάλεσαν επίσης την Επιτροπή «να μειώσει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο και τον φόρτο συμμόρφωσης των εταιριών και των εθνικών αρχών, να εμποδίσει την υπερβολική επιβολή κανονιστικών ρυθμίσεων και να διασφαλίσει την επιβολή των κανόνων της ΕΕ, τονίζει δε τη σημασία της έγκαιρης και ορθής εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ από τα κράτη μέλη, με αποφυγή της υπερβολικής μεταφοράς πράξεων στο εθνικό δίκαιο»²⁴.

Στις 24 Μαΐου 2024 το Συμβούλιο απάντησε εγκρίνοντας δύο δέσμες συμπερασμάτων με θέμα «Ενιαία αγορά προς όφελος όλων»²⁵ και «Μια ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία ως κινητήρια δύναμη για το πράσινο, ψηφιακό και ανθεκτικό μέλλον μας»²⁶:

- επισημαίνοντας «ότι μια πλήρως λειτουργική ενιαία αγορά πρέπει να βασίζεται στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας»²⁷,
- τονίζοντας «την ανάγκη για μια επείγουσα και φιλόδοξη απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου της Ένωσης («choc de simplification»)»²⁸,
- υπενθυμίζοντας «τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινή έκθεση για την απασχόληση για το 2023»²⁹, στα οποία τονίζεται η σημασία της εφαρμογής πολιτικών σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων και των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, ενόψει των σημερινών και των επικείμενων προκλήσεων»³⁰.

²³ Ιδίως εκείνα που αναφέρονται ήδη στο σημείο 2.3 της προηγούμενης έκδοσης της παρούσας ετήσιας έκθεσης: συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την «περαιτέρω ολοκλήρωση του θεματολογίου για την ενιαία αγορά» (έγγραφο EUCO 17/18, σημεία II/2 και IV/15 και έγγραφο EUCO 13/20, σημείο II/4· και, όσον αφορά την εφαρμογή, έγγραφο ST 11654/21 του Συμβουλίου)· συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη «Βελτίωση της νομοθεσίας “Εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης”» (έγγραφο του Συμβουλίου ST 6232/20, σημεία 2 και 12)· συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με «Ρυθμιστικά δοκιμαστήρια και ρήτρες πειραματισμού ως εργαλεία για ένα φιλικό προς την καινοτομία, διαχρονικό και ανθεκτικό κανονιστικό πλαίσιο που αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις διαταρακτικές προκλήσεις στην ψηφιακή εποχή» (έγγραφο ST 13026/1/20 ΑΝΑΘ. 1 του Συμβουλίου, σημεία 3 και 12)· συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις «τεχνολογίες δεδομένων για περαιτέρω βελτίωση της νομοθεσίας» (ΕΕ C 241 της 21.6.2021, σ. 13).

²⁴ EUCO 12/24, σημεία 19 και 20.

²⁵ Έγγραφο ST 10298/24 του Συμβουλίου.

²⁶ Έγγραφο ST 10127/24 του Συμβουλίου.

²⁷ Έγγραφο ST 10298/24 του Συμβουλίου, σημείο I/1/4.

²⁸ Έγγραφο ST 10298/24 του Συμβουλίου, σημείο II/8.

²⁹ Έγγραφο ST 6681/23 του Συμβουλίου + COR 1.

³⁰ Έγγραφο ST 10298/24 του Συμβουλίου, σημείο III/25.

Το 2024 το Συμβούλιο διαβίβασε 1 νομοθετική πρόταση στα εθνικά κοινοβούλια η οποία προερχόταν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων³¹.

Εκτός από τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει της Συνθήκης, το Συμβούλιο ενημερώνει τα κράτη μέλη σχετικά με τις αιτιολογημένες γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων όσον αφορά τις νομοθετικές προτάσεις. Το 2024 η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου διένειμε 14 αιτιολογημένες γνώμες που ελήφθησαν βάσει του πρωτοκόλλου αριθ. 2 σχετικά με 11 διαφορετικά σχέδια νομοθετικών πράξεων και 89 γνώμες που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου.

Κάθε χρόνο το Συμβούλιο λαμβάνει επίσης γνώμες σχετικά με μη νομοθετικές πράξεις. Ο αριθμός αυτός έχει παραμείνει σταθερός τα τελευταία έτη. Το 2024 το Συμβούλιο έλαβε 72 τέτοιες γνώμες.

2.4. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) εργάστηκε για την επικουρικότητα, την αναλογικότητα και τη βελτίωση της νομοθεσίας, με γνώμονα τις προτεραιότητες που έχει θέσει για τη θητεία της κατά την περίοδο 2020-2025, και προήγαγε μια νοοτροπία ενεργού επικουρικότητας μέσω των δράσεών της. Εξέδωσε 53 γνώμες και 4 ψηφίσματα³². Το ήμισυ των γνωμών³³ και των ψηφισμάτων αυτών³⁴ περιλάμβανε είτε συγκεκριμένες αναφορές στη συμμόρφωση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας ή συγκεκριμένες συστάσεις για τη βελτίωση της εν λόγω συμμόρφωσης.

Στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα «Ενεργός επικουρικότητα: μια θεμελιώδης αρχή στο θεματολόγιο της ΕΕ για τη βελτίωση της νομοθεσίας»³⁵ επισημαίνεται η ανάγκη για μια ολοκληρωμένη και ενοποιημένη προσέγγιση καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου λήψης αποφάσεων με τη συστηματική, συνεπή και συνεχή χρήση ποικίλων εργαλείων για τη βελτίωση της νομοθεσίας, όπως αξιολογήσεις σχετικά με την επικουρικότητα, την αναλογικότητα, τον εδαφικό αντίκτυπο και την αγροτική θωράκιση. Ως συνέχεια, η Συντονιστική ομάδα βελτίωσης της νομοθεσίας και ενεργού επικουρικότητας της ΕτΠ (BRASS-G) ενέκρινε σειρά συστάσεων με θέμα «Developing and enhancing the CoR's policy and toolbox on better regulation» (Ανάπτυξη

³¹ Διαθέσιμη στο δημόσιο μητρώο του Συμβουλίου (CM 5236/24).

³² Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. [EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu).

³³ 26 επί συνόλου 53 γνωμών. Από τις 53 γνώμες, οι 10 αφορούν νομικές πράξεις, ενώ 7 αναφέρονται στην αρχή της επικουρικότητας. Οι υπόλοιπες 43 γνώμες δεν αφορούν νομοθετικές προτάσεις —και μπορούν να αναφέρονται, όποτε κρίνεται σκόπιμο, στην αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με το άρθρο 55 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού της ΕτΠ— και από αυτές οι 19 περιλαμβάνουν αναφορά στην επικουρικότητα, ενώ οι 24 δεν αναφέρονται ρητά σε αυτήν.

³⁴ 2 επί συνόλου 4 ψηφισμάτων. Στο ψήφισμα της ΕτΠ [σχετικά με την κατάσταση των δήμων και των περιφερειών στην ΕΕ και τις πολιτικές κατευθύνσεις για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2024-2029](#) τονίζεται ότι η ενεργός αρχή της επικουρικότητας και η πλήρης συμμετοχή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητες για τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ. Το ψήφισμα υποστηρίζει τις προτάσεις της έκθεσης Draghi για εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας κατά τρόπο προσφυή και ενεργό, και τονίζει επίσης την ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

³⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202405366&qid=1703059324693.

και ενίσχυση της πολιτικής και της εργαλειοθήκης της ΕτΠ για τη βελτίωση της νομοθεσίας)³⁶, με στόχο τον εξορθολογισμό και την περαιτέρω ενοποίηση των εργαλείων της ΕτΠ για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Η 11η διάσκεψη για την επικουρικότητα³⁷, με θέμα «Better regulation and active subsidiarity: keys for an EU that delivers» (Βελτίωση της νομοθεσίας και ενεργός επικουρικότητα: κλειδιά για μια ΕΕ που παράγει αποτελέσματα), ήταν ιδιαίτερα σημαντική, καθώς συνέπεσε με την έναρξη της νέας θεσμικής θητείας. Στα συμπεράσματα της διάσκεψης³⁸ διατυπώθηκε επίσης η έκκληση για την εφαρμογή της εν λόγω ολοκληρωμένης προσέγγισης στο πλαίσιο του θέματος «Better regulation and active subsidiarity: keys for an EU that delivers».

Η BRASS-G συντόνισε τα διάφορα εργαλεία της ΕτΠ για τη βελτίωση της νομοθεσίας, διασφαλίζοντας τη συνοχή και τις συνέργειες μεταξύ τους και προωθώντας τη συμβολή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη βελτίωση της νομοθεσίας της ΕΕ καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της, από τη σύλληψη έως την εκ των υστέρων αξιολόγηση. Το έργο αυτό περιλάμβανε τα στάδια του έγκαιρου εντοπισμού τάσεων και ζητημάτων (μέσω στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών), της ανάπτυξης πολιτικής (μέσω της παρακολούθησης της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, των εκτιμήσεων εδαφικού αντικτύπου και της αγροτικής θωράκισης), του νομοθετικού ελέγχου (εστίαση στην εφαρμογή μέσω του δικτύου RegHub) και πιθανώς της αναθεώρησης της πολιτικής (μέσω της συμβολής της ΕτΠ στην πλατφόρμα «Fit for Future»).

Η παρακολούθηση της αρχής της επικουρικότητας από την ΕτΠ³⁹ πραγματοποιήθηκε με γνώμονα το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της για το 2024 σχετικά με την επικουρικότητα⁴⁰, στο οποίο προσδιορίζονταν τρεις πρωτοβουλίες του ετήσιου προγράμματος εργασίας της Επιτροπής για το 2024 ως προτεραιότητες παρακολούθησης λόγω του σαφούς πολιτικού τους ενδιαφέροντος για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Η ΕτΠ ενέκρινε και δημοσίευσε γνωμοδοτήσεις και για τις τρεις⁴¹. Η ανταλλαγή παρατηρήσεων σχετικά με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών διευκολύνθηκε από την ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕτΠ για την επικουρικότητα⁴² για τις αξιολογήσεις της επικουρικότητας σχετικά με πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας για την επικουρικότητα και από το δίκτυο παρακολούθησης της επικουρικότητας⁴³, ιδίως μέσω των εισηγήσεων των εταίρων

³⁶ Συστάσεις με τίτλο «[Developing and enhancing the CoR's policy and toolbox on better regulation](#)» και το παράρτημά τους με τίτλο «[Ensuring the sustainability and upgrade of the CoR better regulation activities](#)» (Διασφάλιση της βιωσιμότητας και αναβάθμιση των δραστηριοτήτων της ΕτΠ για τη βελτίωση της νομοθεσίας). Ομοίως, η μελέτη «[Charting the course to better EU law-making: optimisation of EU Treaties through inter-institutional cooperation with the European Committee of the Regions](#)» (Χαρτογράφηση της πορείας για τη βελτίωση της νομοθεσίας της ΕΕ: βελτιστοποίηση των Συνθηκών της ΕΕ μέσω της διοργανικής συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών), η οποία ανέλυσε τα υφιστάμενα εργαλεία και τις διαδικασίες της ΕΕ και της ΕτΠ για τη βελτίωση της νομοθεσίας, και εξέτασε επιλογές για τη βελτίωσή τους ή τη θέσπιση νέων εργαλείων και διαδικασιών εντός του ισχύοντος πλαισίου των Συνθηκών και με πιθανές τροποποιήσεις των Συνθηκών.

³⁷ <https://cor.europa.eu/el/node/15588>.

³⁸ <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2024-03670-00-00-tcd-ref-en.pdf/content>.

³⁹ <https://cor.europa.eu/el/node/465>.

⁴⁰ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/Documents/cor-2023-04735-07-00-nb-tra-en.pdf>.

⁴¹ ENVE-VII/050 «[Το μέλλον της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα: ευθυγράμμιση των στόχων του μετριασμού και των προκλήσεων της προσαρμογής](#)», ENVE-VII/047 «[Προς μια ανθεκτική διαχείριση των υδάτων για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης στο πλαίσιο μιας γαλάζιας συμφωνίας της ΕΕ](#)», ENVE-VII/045 «[Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την αιολική ενέργεια](#)».

⁴² <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/whatis/Pages/Subsidiarity-Expert-Group.aspx>.

⁴³ https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Documents/SMN%20-%20List%20of%20Network%20Partners/SMN_List_of_Network_Partners.pdf.

της επιτροπής REGPEX⁴⁴, οι οποίοι υπέβαλαν επτά εισηγήσεις⁴⁵.

Σύμφωνα με την ανανεωμένη στρατηγική της για τις εκτιμήσεις εδαφικού αντικτύπου⁴⁶, η ΕτΠ εξέδωσε γνωμοδότηση σχετικά με το μέλλον της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας⁴⁷. Τόνισε ότι το Δικτυακό Παρατηρητήριο της Ευρωπαϊκής Χωροταξίας αποτέλεσε βασικό εργαλείο πολιτικής για την ανάπτυξη της εδαφικής γνώσης και τη μείωση των κενών γνώσης.

Η ΕτΠ συνέχισε να τονίζει τη σημασία της αγροτικής θωράκισης, ζητώντας στρατηγικές για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής στην ετήσια έκθεσή της με τίτλο «The State of regions and Cities» (Η κατάσταση των δήμων και των περιφερειών)⁴⁸ και εγκρίνοντας τη δήλωση της ομάδας συντονισμού για το αγροτικό σύμφωνο «Declaration on the future of rural areas and rural development policy in the EU» (Δήλωση σχετικά με το μέλλον των αγροτικών περιοχών και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης στην ΕΕ)⁴⁹.

Η ΕτΠ συνέχισε να εφαρμόζει τα εργαλεία της για την εκ των υστέρων βελτίωση της νομοθεσίας σε συνεργασία με την Επιτροπή, συμμετέχοντας στην πλατφόρμα «Fit for Future». Δύο μέλη της ΕτΠ ορίστηκαν εισηγητές⁵⁰ για δύο από τις οκτώ γνώμες του 2024. Το δίκτυο RegHub της ΕτΠ διεξήγαγε τέσσερις διαβουλεύσεις το 2024, δύο εκ των οποίων υποστήριξαν γνώμες της πλατφόρμας «Fit for Future».

Η ΕτΠ επικαιροποίησε το έγγραφο «Practical guide on monitoring compliance with the subsidiarity principle and contesting its infringements» (Πρακτικός οδηγός για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με την αρχή της επικουρικότητας και την αντιμετώπιση των παραβάσεών της)⁵¹. Παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την κατανόηση της αρχής της επικουρικότητας στο πλαίσιο των συμβουλευτικών εργασιών της ΕτΠ, προκειμένου να αντικατοπτρίζονται οι τελευταίες εξελίξεις.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας με άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, η ΕτΠ υπέγραψε ανανεωμένες συμφωνίες συνεργασίας τόσο με την Επιτροπή όσο και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η πρώτη⁵²

⁴⁴ Υποομάδα του δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας στην οποία συμμετέχουν κοινοβούλια ή συνελεύσεις που εκπροσωπούν περιφέρειες με νομοθετική εξουσία.

⁴⁵ Οι εισηγήσεις αυτές περιλαμβάνουν θέσεις που υιοθετήθηκαν από μεμονωμένα περιφερειακά κοινοβούλια (κοινοβούλια του ομόσπονδου κράτους της Άνω Αυστρίας, κοινοβούλιο της Αυτόνομης Κοινότητας της Καταλονίας, περιφερειακή συνέλευση Friuli — Venezia Giulia και κοινοβούλιο του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας) και από περιφερειακές κυβερνήσεις (κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας).

⁴⁶ <https://cor.europa.eu/el/axiologiseis-edafikoy-antiktypoy>.

⁴⁷ COTER-VII/038 «Το μέλλον της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας μετά το 2027».

⁴⁸ https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/news/new-cor-report-regions-call-strategies-supporting-rural-development-and-territorial-cohesion_en.

⁴⁹ https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/rural-pact-coordination-group-rpcg-declaration-future-rural-areas-and-rural_en.

⁵⁰ Mark Speich (DE/EΛΚ) για την «Evaluation of the European Regional Development Fund and the Just Transition Fund» (Αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης) και Anne Karjalainen (FI/Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα) για την «Evaluation of the European Social Fund Plus (ESF+)» [Αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+)]».

⁵¹ Παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την κατανόηση της αρχής της επικουρικότητας στο πλαίσιο των συμβουλευτικών εργασιών της ΕτΠ. https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/SiteAssets/Pages/Publicationsandstudies-/Guide_on_Subsidiarity_Reviewed_2024.pdf.

⁵² Το κεφάλαιο III επικεντρώνεται στην εφαρμογή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και στη βελτίωση της νομοθεσίας.

επικεντρώνεται στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και την επικουρικότητα, η δεύτερη⁵³ στη βελτίωση της νομοθεσίας και στις εκτιμήσεις εδαφικού αντικτύπου. Και στις δύο τονίζεται η ανάγκη για μεγαλύτερη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ, ενώ περιλαμβάνονται έντονες αναφορές στη βελτίωση της νομοθεσίας και στον αποτελεσματικό έλεγχο της επικουρικότητας.

2.5 ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Το 2024 το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) εξέδωσε ορισμένες αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Όσον αφορά την αρχή της επικουρικότητας, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η εξουσία της Επιτροπής να κινεί διαδικασία δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, στην προκειμένη περίπτωση κατόπιν αιτήματος εθνικής αρχής ανταγωνισμού η οποία είχε ήδη επιληφθεί της υπόθεσης, ασκήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 11 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου και η εν λόγω άσκηση εξουσιών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπονομεύει τις προνομίες του οικείου κράτους μέλους ούτε ότι παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας⁵⁴.

Σε άλλη υπόθεση, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το πρωτόκολλο αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας απονέμει στα εθνικά κοινοβούλια καθήκοντα μόνον όσον αφορά την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας και όχι όσον αφορά την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας⁵⁵.

Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, το Δικαστήριο διευκρίνισε τις απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή αυτή για τον νομοθέτη της Ένωσης κατά την άσκηση της ευρείας διακριτικής ευχέρειάς του στους τομείς στους οποίους καλείται να προβεί σε επιλογές τόσο πολιτικής όσο και οικονομικής ή κοινωνικής φύσης. Σε απόφαση σχετικά με τις προσφυγές που άσκησαν πλείονα κράτη μέλη κατά της δέσμης μέτρων για την κινητικότητα, την οποία εξέδωσε ο νομοθέτης της Ένωσης τον Ιούλιο του 2020, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι ο νομοθέτης πρέπει να αποδείξει ότι άσκησε κατά τρόπο αποτελεσματικό τη διακριτική του ευχέρεια, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία και όλες τις περιστάσεις που ασκούν επιρροή ως προς την κατάσταση στη ρύθμιση της οποίας σκοπεύει η πράξη αυτή⁵⁶. Συνεπώς, ο νομοθέτης πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει και να εκθέσει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τα βασικά στοιχεία τα οποία έπρεπε να έχουν ληφθεί υπόψη ως έρεισμα για τα προσβαλλόμενα μέτρα της εν λόγω πράξεως και από τα οποία εξαρτιόταν η άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας. Όσον αφορά τη μορφή με την οποία καταγράφονται τα εν λόγω βασικά στοιχεία, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο νομοθέτης μπορεί να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις επιπτώσεων και κάθε άλλη πηγή πληροφοριών. Ακύρωσε τη διάταξη που θεσπίζει την υποχρέωση επιστροφής των οχημάτων που χρησιμοποιούνται σε διεθνείς μεταφορές σε επιχειρησιακό κέντρο στο κράτος μέλος εγκατάστασης της οικείας

⁵³ Συνεργασία για τη βελτίωση της νομοθεσίας και την ενεργό επικουρικότητα μέσω εκτιμήσεων εδαφικού αντικτύπου σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας η ΕτΠ θα υποβάλλει εγκαίρως εκθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αμφότερα τα μέρη θα μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του άλλου μέρους για να συζητούνται οι εν λόγω εκθέσεις.

⁵⁴ Απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2024, Crown Holdings και Crown Cork & Seal Deutschland Holdings κατά Επιτροπής, T-587/22, ECLI:EU:T:2024:661, σκέψεις 75-81 (αίτηση αναίρεσης που εκκρεμεί: υπόθεση C-855/24 P).

⁵⁵ Απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2024, Nord Stream 2 AG κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, T-526/19 RENV, ECLI:EU:T:2024:864, σκέψεις 310-311 (αίτηση αναίρεσης που εκκρεμεί: C-118/25 P).

⁵⁶ Απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Δημοκρατία της Λιθουανίας και λοιποί κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-541/20 έως C-555/20, ECLI:EU:C:2024:818, σκέψεις 218-220 και 240-244.

επιχείρησης μεταφορών κάθε οκτώ εβδομάδες⁵⁷, η οποία είχε προστεθεί στο κείμενο κατά τη διάρκεια των νομοθετικών διαπραγματεύσεων. Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι συννομοθέτες δεν προσκόμισαν ούτε εξέθεσαν κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τα βασικά στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε η θέσπιση της εν λόγω υποχρέωσης και από τα οποία εξαρτιόταν η άσκηση της διακριτικής τους ευχέρειας. Επομένως, δεν απέδειξαν ότι διέθεταν επαρκή στοιχεία βάσει των οποίων θα μπορούσαν να εκτιμήσουν την αναλογικότητα της υποχρέωσης επιστροφής των οχημάτων⁵⁸. Δεδομένου ότι οι συννομοθέτες δεν απέδειξαν ότι είχαν εξετάσει την αναλογικότητα της διάταξης, το Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο να εξακριβώσει αν ήταν αναλογική.

Το 2024 ένα εθνικό κοινοβουλευτικό σώμα (γαλλική *Assemblée nationale*) έκανε για πρώτη φορά χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στο πρωτόκολλο αριθ. 2 να προσφύγει στο Δικαστήριο λόγω παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας προκειμένου να ζητήσει την ακύρωση νομοθετικής πράξης [κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης]⁵⁹.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Τα εθνικά κοινοβούλια συνέχισαν να ελέγχουν τη συμμόρφωση των νομοθετικών προτάσεων με την αρχή της επικουρικότητας. Ως αποτέλεσμα, η Επιτροπή έλαβε **14 αιτιολογημένες γνώμες**⁶⁰ από τα εθνικά κοινοβούλια το 2024⁶¹, έτος θεσμικής μετάβασης κατά το οποίο ο μικρότερος αριθμός νέων νομοθετικών και πολιτικών πρωτοβουλιών οδηγεί συνήθως σε μικρότερο αριθμό γνωμών από τα εθνικά κοινοβούλια.

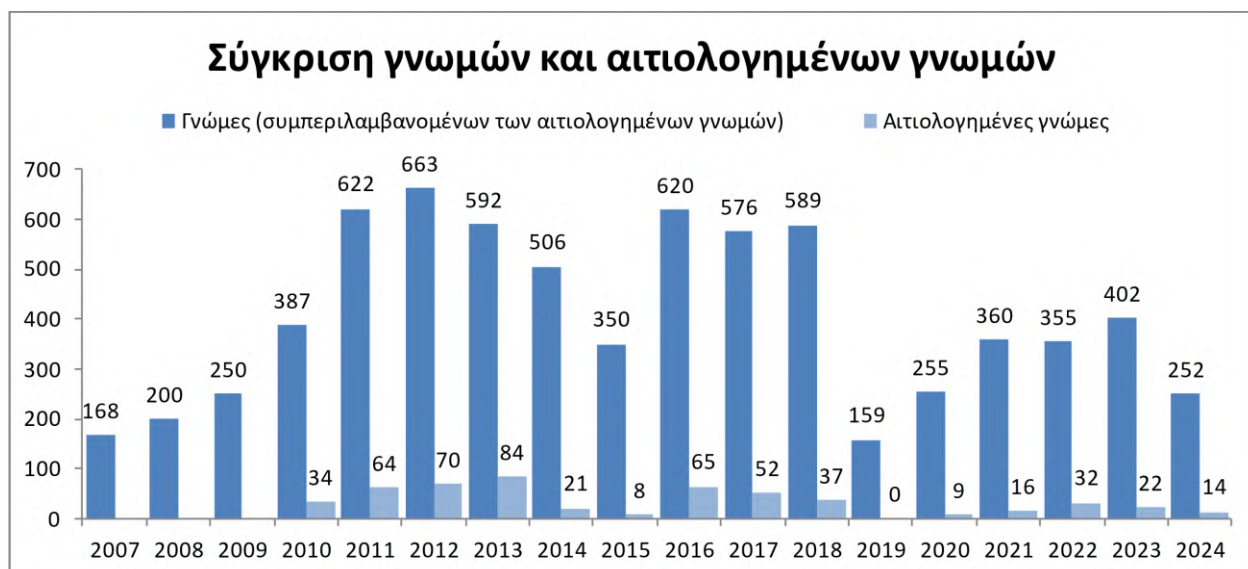
⁵⁷ Άρθρο 1 σημείο 3) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1055 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2020 (ΕΕ 2020, L 249, σ. 17), στον βαθμό που εισήγαγε την παράγραφο 1 στοιχείο β) στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1071/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων όσον αφορά τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την άσκηση του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα (ΕΕ 2009, L 300, σ. 51).

⁵⁸ Απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Δημοκρατία της Λιθουανίας και λοιποί κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, σκέψεις 718-737.

⁵⁹ Υπόθεση C-553/24: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/5616/oj/ell>· οι διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη.

⁶⁰ Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2, κάθε εθνικό κοινοβούλιο ή κάθε κοινοβουλευτικό σώμα εθνικού κοινοβουλίου μπορεί, εντός προθεσμίας 8 εβδομάδων από την ημερομηνία διαβίβασης ενός σχεδίου νομοθετικής πράξης, στις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη στην οποία να εκτίθενται οι λόγοι για τους οποίους εκτιμά ότι το εν λόγω σχέδιο δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας. Βλ. επίσης υποσημείωση 61.

⁶¹ Ο αριθμός αυτός αναφέρεται στον συνολικό αριθμό αιτιολογημένων γνωμών που ελήφθησαν από τα κοινοβουλευτικά σώματα βάσει του πρωτοκόλλου αριθ. 2 το 2024. Βλέπε επίσης το παράρτημα 1 για τον κατάλογο των εγγράφων της Επιτροπής επί των οποίων η Επιτροπή έλαβε αιτιολογημένες γνώμες.

Σημείωση: η διακεκομμένη γραμμή αντιπροσωπεύει τη γραμμική καθοδική τάση.

Αντίστοιχα με τα δύο προηγούμενα έτη, το 2024 μεγάλο μέρος του συνόλου των αιτιολογημένων γνώμων προήλθε από ένα μόνο εθνικό κοινοβούλιο, το σουηδικό *Riksdag*. Το συγκεκριμένο κοινοβούλιο εξέδωσε 6 αιτιολογημένες γνώμες το 2024, οι οποίες αντιστοιχούν σε ποσοστό άνω του 40 % του συνολικού αριθμού. Οι άλλες αιτιολογημένες γνώμες το 2024 εκδόθηκαν από το γαλλικό *Sénat* (2), τα ιρλανδικά *Houses of the Oireachtas* (2), το τσεχικό *Poslanecká sněmovna* (1), το ιταλικό *Camera dei Deputati* (1), το ουγγρικό *Országgyűlés* (1) και το μαλτέζικο *Kamra tad-Deputati* (1). Αυτό σημαίνει ότι 8 από τα 39 εθνικά κοινοβούλια ή κοινοβουλευτικά σώματα εξέδωσαν αιτιολογημένες γνώμες το 2024, αριθμός που συνάδει με τα προηγούμενα έτη.

Από θεματική άποψη, οι 14 αιτιολογημένες γνώμες που ελήφθησαν το 2024 είχαν ευρύτερη κατανομή και αφορούσαν 11 διαφορετικές προτάσεις της Επιτροπής, καμία από τις οποίες δεν έλαβε περισσότερες από 3 αιτιολογημένες γνώμες, όπως και το προηγούμενο έτος. Η πρόταση που οδήγησε στην έκδοση του μεγαλύτερου αριθμού αιτιολογημένων γνώμων ήταν η πρόταση

σχετικά με τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη: Πλαίσιο για τη φορολογία εισοδήματος (BEFIT), με 3 αιτιολογημένες γνώμες που αντιστοιχούν σε 6 ψήφους⁶². Ο αριθμός αυτός πλησίαζε την επίτευξη του ορίου για μια συγκεντρωτική απάντηση από την Επιτροπή⁶³, αλλά δεν αρκούσε σε καμία περίπτωση για τη διαδικασία «κίτρινης κάρτας», η οποία θα απαιτούσε από την Επιτροπή να αιτιολογήσει τη διατήρηση, την τροποποίηση ή την απόσυρση της πρότασής της. Η μοναδική άλλη πρόταση που οδήγησε στην έκδοση περισσότερης από 1 αιτιολογημένης γνώμης ήταν η πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση εναρμονισμένων απαιτήσεων στην εσωτερική αγορά σχετικά με τη διαφάνεια της εκπροσώπησης συμφερόντων που διενεργείται για λογαριασμό τρίτων χωρών, με 2 αιτιολογημένες γνώμες που αντιστοιχούν σε 4 ψήφους. Οι υπόλοιπες 9 προτάσεις οδήγησαν στην έκδοση μόνο 1 αιτιολογημένης γνώμης η καθεμία.

Το ακόλουθο σημείο 3.2 καλύπτει τις βασικές περιπτώσεις προτάσεων που οδήγησαν στην έκδοση περισσότερων της 1 αιτιολογημένων γνώμων. Το παράρτημα 1 περιλαμβάνει πλήρη στοιχεία για όλες τις αιτιολογημένες γνώμες.

3.2 ΚΥΡΙΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Η πρόταση σχετικά με τις **επιχειρήσεις στην Ευρώπη: Πλαίσιο για τη φορολογία εισοδήματος (BEFIT)**⁶⁴ οδήγησε στην έκδοση 3 αιτιολογημένων γνώμων⁶⁵ και 4 γνώμων στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου⁶⁶, στις οποίες εκφράζονταν ανησυχίες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής, την επικουρικότητα και το χρονοδιάγραμμα. Σε όλες τις αιτιολογημένες γνώμες και τη μία γνώμη στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου υποστηριζόταν ότι η ΕΕ δεν είναι αρμόδια στον τομέα της άμεσης φορολογίας. Στις περισσότερες γνώμες υποστηριζόταν επίσης ότι οι επιπτώσεις της εν λόγω πρότασης στα κράτη μέλη δεν είχαν αξιολογηθεί δεόντως και ήταν ασαφείς. Αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα τόνισαν τον τρόπο με τον οποίο θεωρούσαν ότι η πρόταση αυτή θα βλάψει τις χώρες τους, για παράδειγμα ότι η ανακατανομή των κερδών θα ήταν περισσότερο επωφελής για τα μεγάλα κράτη μέλη (ιρλανδικά *Houses of the Oireachtas*), ότι μια ενιαία φορολογική βάση θα αποβεί εις βάρος της εθνικής δομής (γερμανικό *Bundesrat*) ή ότι η πρόταση ενδέχεται να περιορίσει τον αντίκτυπο των εθνικών επενδύσεων για τη στήριξη της καινοτομίας (πολωνικό *Senat*). Το γερμανικό *Bundesrat* απέρριψε επίσης τη δυνατότητα διασυνοριακής ελάφρυνσης για ζημίες και πρότεινε να καθυστερήσει η εφαρμογή της πρότασης, ισχυριζόμενο ότι το 2028 ήταν πολύ νωρίς για να συγχωνευθούν όλα τα διαφορετικά φορολογικά μοντέλα. Το ιταλικό *Camera dei Deputati* έκρινε ότι η πρόταση συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας και υποστήριξε γενικά τους στόχους της, όπως η θέσπιση κοινών κανόνων για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος των (μεγάλων) ομίλων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ. Ταυτόχρονα, επισήμανε την ανάγκη να ληφθούν περαιτέρω μέτρα προς την κατεύθυνση των

⁶² Κάθε εθνικό κοινοβούλιο έχει δύο ψήφους. Κάθε σώμα σε κοινοβουλευτικά συστήματα με δύο σώματα έχει μία ψήφο.

⁶³ Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να παρέχει συγκεντρωτική απάντηση εάν μια πρόταση οδηγήσει στην έκδοση «σημαντικού» αριθμού αιτιολογημένων γνώμων («σημαντικός» στο πλαίσιο αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός των αιτιολογημένων γνώμων αντιστοιχεί σε τουλάχιστον 7 ψήφους εθνικών κοινοβουλίων), ακόμα και αν η πρόταση δεν έχει οδηγήσει στην έκδοση αρκετών αιτιολογημένων γνώμων ώστε να επιτευχθεί το κατώτατο όριο της «κίτρινης κάρτας», το οποίο ενεργοποιεί την υποχρεωτική επανεξέταση του σχεδίου νομικής πράξης. Το κατώτατο όριο για τη διαδικασία της «κίτρινης κάρτας» επιτυγχάνεται όταν ο αριθμός των αιτιολογημένων γνώμων που λαμβάνονται από τα εθνικά κοινοβούλια αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των ψήφων που τους αναλογούν (δηλαδή 18 από τις 54 ψήφους). Για τα σχέδια νομοθετικών πράξεων που υποβάλλονται στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, το κατώτατο όριο είναι το ένα τέταρτο των ψήφων (δηλαδή 14 από τις 54 ψήφους).

⁶⁴ COM(2023) 532 final.

⁶⁵ Τα ιρλανδικά *Dáil* και *Seanad Éireann*, το μαλτέζικο *Kamra tad-Deputati*, το σουηδικό *Riksdag*.

⁶⁶ Το γερμανικό *Bundesrat*, το πολωνικό *Senat*, το ιταλικό *Camera dei Deputati* και το τσεχικό *Senát*.

συστημάτων φορολογίας εταιρειών, δεδομένου ότι οι ελάχιστοι κανόνες που περιορίζονται στις φορολογητέες βάσεις δεν αρκούν από μόνοι τους για τη μείωση του αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού εντός της ΕΕ. Διάφορα κοινοβούλια επισήμαναν επίσης την αύξηση του διοικητικού φόρτου που θα δημιουργήσει η εν λόγω πρόταση τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τις διοικητικές αρχές.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η πρόταση τηρεί τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, καθώς αποσκοπεί μόνο στη θέσπιση κοινών κανόνων για τον καθορισμό του φορολογητέου εισοδήματος μεγάλων ομίλων εταιρειών. Ανέφερε ότι η πρόταση δεν περιορίζει την εθνική αρμοδιότητα στον τομέα της φορολογίας, καθώς τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να έχουν την αυτονομία να καθορίζουν τους δικούς τους φορολογικούς συντελεστές και τις δικές τους φορολογικές πολιτικές. Όσον αφορά τους πιθανούς κινδύνους για τη θέσπιση ενιαίας φορολογικής βάσης, η Επιτροπή επισήμανε ότι η πρόταση σχεδιάστηκε με σκοπό τη μείωση του κόστους συμμόρφωσης και την παράλληλη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε ολόκληρη την ΕΕ. Ομοίως, η Επιτροπή ανέφερε ότι η απλούστευση και η εναρμόνιση μέσω της πρότασης θα αυξήσουν την ελκυστικότητα της ΕΕ για επενδύσεις, ώστε να αποτραπούν με τον τρόπο αυτόν τυχόν αρνητικές επιπτώσεις. Στο ίδιο πνεύμα, αναφέρθηκε στην εκτίμηση επιπτώσεων. Κατά τις εκτιμήσεις της, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, η πρόταση θα μπορούσε να μειώσει το κόστος συμμόρφωσης έως και κατά 65 %. Όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα, μολονότι αναγνώρισε την ανάγκη πρόβλεψης επαρκούς χρόνου για προσαρμογή, η Επιτροπή ανέφερε ότι η πρόταση προβλέπει μεταβατική περίοδο τεσσέραμις ετών μετά την προτεινόμενη εφαρμογή της την 1η Ιουλίου 2028. Επέστησε επίσης την προσοχή στην απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, με την οποία μειώνεται ο διοικητικός φόρτος, μέσω ενός ενιαίου και απλουστευμένου συνόλου κανόνων για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος. Η Επιτροπή υπογράμμισε επίσης ότι η πρόταση δεν αποσκοπεί στην επίτευξη του υψηλότερου δυνατού βαθμού εναρμόνισης μεταξύ των εθνικών φορολογικών συστημάτων.

Η πρόταση σχετικά με τη **διαφάνεια της εκπροσώπησης συμφερόντων για λογαριασμό τρίτων χωρών**⁶⁷ οδήγησε στην έκδοση 2 αιτιολογημένων γνώμων και 5 γνώμων στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου. Το γαλλικό *Sénat*, το ουγγρικό *Országgyűlés*, τα ιταλικά *Senato della Repubblica* και *Camera dei Deputati* εξέφρασαν αμφιβολίες ως προς τη σκοπιμότητα χρήσης του άρθρου 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ως μοναδικής νομικής βάσης της οδηγίας. Τόσο το *Országgyűlés*, όσο και τα ιρλανδικά *Dáil* και *Seanad Éireann*, σε αιτιολογημένες γνώμες, υποστήριξαν ότι η πρόταση παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας, καθώς θα επιβάλει μέγιστη εναρμόνιση και θα περιορίσει τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών. Αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε μείωση των προτύπων διαφάνειας για τα κράτη που εφαρμόζουν αυστηρότερους κανονισμούς. Το επιχείρημα αυτό διατυπώθηκε επίσης από το *Camera dei Deputati* και το γαλλικό *Sénat*. Το *Országgyűlés* αμφισβήτησε την ανάγκη και την προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ, επισημαίνοντας ότι οι υφιστάμενες εθνικές κανονιστικές διατάξεις είναι επαρκείς και ότι σχεδόν στα μισά κράτη μέλη δεν προβλέπεται καμία ρύθμιση στον εν λόγω τομέα. Επιπλέον, το τσεχικό *Senát* ζήτησε από την κυβέρνησή του να μην υποστηρίξει την πρόταση, εάν δεν τροποποιηθεί σημαντικά, και το ολλανδικό *Eerste Kamer* απέστειλε κατάλογο ερωτήσεων σχετικά με την πρόταση.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή εξήγησε τη χρήση του άρθρου 114 της ΣΛΕΕ, αναφέροντας ότι η πρόταση είναι κατάλληλη για την κάλυψη των παρόχων υπηρεσιών στην ενιαία αγορά και την αντιμετώπιση των διαφορών μεταξύ των διατάξεων των κρατών μελών που επηρεάζουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Επισήμανε ότι η πρόταση τηρεί την αρχή της επικουρικότητας, καθώς εξετάζει διασυννοριακά ζητήματα τα οποία δεν μπορούν να επιλυθούν αποτελεσματικά από τα κράτη μέλη μεμονωμένα. Τόνισε επίσης ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι αναλογικά προς τον

⁶⁷ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση εναρμονισμένων απαιτήσεων στην εσωτερική αγορά σχετικά με τη διαφάνεια της εκπροσώπησης συμφερόντων που διενεργείται για λογαριασμό τρίτων χωρών και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 [COM(2023) 637 final].

στόχο της διασφάλισης της διαφάνειας. Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε την προστιθέμενη αξία της ρύθμισης σε επίπεδο ΕΕ για την πρόληψη του κατακερματισμού στην εσωτερική αγορά και την αντιμετώπιση του διακρατικού χαρακτήρα των δραστηριοτήτων εκπροσώπησης συμφερόντων από τρίτες χώρες, για την οποία απαιτείται συντονισμένη προσέγγιση. Δικαιολόγησε την προσέγγιση της μέγιστης εναρμόνισης για την πρόληψη του ρυθμιστικού αρμπιτράζ και τη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού, μειώνοντας το κόστος συμμόρφωσης και αποφεύγοντας τον «ανταγωνισμό προς τα κάτω» στα ρυθμιστικά πρότυπα.

4. ΓΡΑΠΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

Εκτός από τον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας που καθιερώνεται στο πρωτόκολλο αριθ. 2, οι σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια περιλαμβάνουν εύρος δραστηριοτήτων, και ιδίως τον πολιτικό διάλογο που ξεκίνησε το 2006. Ο διάλογος αυτός διευκολύνει τις γραπτές ανταλλαγές απόψεων σχετικά με τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής στις οποίες τα εθνικά κοινοβούλια επιθυμούν να συμβάλουν, καθώς και σχετικά με θέματα που επιλέγουν να θέσουν με δική τους πρωτοβουλία. Το 2024 η Επιτροπή βελτίωσε σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο δημοσιοποιεί τις γνώμες και τις αιτιολογημένες γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων, καθώς και τις απαντήσεις της. Έθεσε σε λειτουργία μια νέα διαδικτυακή βάση δεδομένων⁶⁸ που επιτρέπει στους χρήστες, με διάφορες δυνατότητες φιλτραρίσματος, να έχουν ευκολότερη πρόσβαση στο πλήρες σύνολο των γνωμών και των απαντήσεων που έχουν εκδοθεί από την αρχή της θητείας της Επιτροπής του προέδρου κ. Juncker το 2014.

Επιπλέον, ο πολιτικός διάλογος περιλαμβάνει επίσης μια προφορική διάσταση, η οποία περιγράφεται στο κεφάλαιο 5.

4.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το 2024 τα εθνικά κοινοβούλια απέστειλαν **252 γνώμες** στην Επιτροπή, αριθμός σημαντικά μειωμένος σε σχέση με τις 402 το 2023, αλλά χαρακτηριστικός για ένα έτος θεσμικής μετάβασης. Ωστόσο, σε σύγκριση με την πολύ έντονη αλλαγή που παρατηρήθηκε το 2019 —όταν εκδόθηκαν 73 % λιγότερες γνώμες απ' ό,τι το 2018— η μείωση το 2024 ήταν πιο συγκρατημένη — με μόλις 33 % λιγότερες γνώμες σε σύγκριση με το 2023. Ο συνολικός αριθμός γνωμών που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της Επιτροπής von der Leyen παραμένει σημαντικά χαμηλότερος από τον αριθμό των γνωμών που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των Επιτροπών Barroso II και Juncker.

Τα εθνικά κοινοβούλια συνέχισαν να χρησιμοποιούν τους διάφορους τρόπους επικοινωνίας που προσφέρει ο πολιτικός διάλογος. Ιδιαίτερα αξιοσημείωτες από την άποψη αυτήν είναι δύο γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας που εξέδωσε το λιθουανικό *Seimas*. Οι γνωμοδοτήσεις αυτές συζητήθηκαν σε ειδική συνεδρίαση ομάδας κοινοβουλίων στο πλαίσιο της προετοιμασίας της συνεδρίασης ολομέλειας της COSAC τον Νοέμβριο του 2024 και στη συνέχεια διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, αφού τις συνυπέγραψαν διάφορα κοινοβουλευτικά σώματα (τη μία 11 επιπλέον κοινοβουλευτικά σώματα και την άλλη 10 επιπλέον κοινοβουλευτικά σώματα). Για να εξασφαλιστεί η συνοχή με τη μεθοδολογία που χρησιμοποίησε η Επιτροπή σε προηγούμενες εκδόσεις της παρούσας ετήσιας έκθεσης⁶⁹, τα δύο αυτά έγγραφα αντιπροσωπεύουν από κοινού 23 γνώμες. Η προσέγγιση αυτή έχει περαιτέρω συνέπειες που αντικατοπτρίζονται και σχολιάζονται

⁶⁸ <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/home>.

⁶⁹ Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε σε προηγούμενες εκδόσεις της παρούσας ετήσιας έκθεσης, όταν μια γνώμη συνυπογράφεται από περισσότερα κοινοβουλευτικά σώματα, αντιστοιχεί σε τόσες γνώμες όσες και τα κοινοβουλευτικά σώματα που την έχουν υπογράψει. Στο παρελθόν, ήταν σύνηθες να λαμβάνει η Επιτροπή συνυπογεγραμμένες γνώμες από τα κοινοβουλευτικά σώματα της Τσεχίας (δύο σώματα), της Ουγγαρίας (ένα σώμα), της Πολωνίας (δύο σώματα) και της Σλοβακίας (ένα σώμα), με αποτέλεσμα να λαμβάνονται υπόψη έξι γνώμες.

στην παρούσα έκθεση, για παράδειγμα το σημαντικά υψηλότερο ποσοστό γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας (36 έναντι 10 κατά μέσο όρο τα προηγούμενα έτη) ή το γεγονός ότι δύο κοινοβουλευτικά σώματα που δεν είχαν συμμετάσχει στον πολιτικό διάλογο με την Επιτροπή από το 2016 συμμετείχαν εκ νέου το 2024.

Από την προσεκτικότερη εξέταση αυτών των 252 γνώμων προκύπτει ότι οι 119 (47 %) αφορούσαν νομοθετικές προτάσεις που υπόκεινται στον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας⁷⁰, εκ των οποίων οι 14 ήταν αιτιολογημένες γνώμες (5,6 % του συνόλου). Οι υπόλοιπες 133 γνώμες (53 %) αφορούσαν κυρίως μη νομοθετικές πρωτοβουλίες (ως επί το πλείστον ανακοινώσεις, αλλά και λευκές βίβλους και ορισμένες δημόσιες διαβουλεύσεις) ή ήταν γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας που δεν συνδέονταν άμεσα με πρωτοβουλία της Επιτροπής (36 γνώμες). Η κατανομή είναι παρόμοια με εκείνη του προηγούμενου μεταβατικού έτους 2019.

Εντός της Επιτροπής, τα ζητήματα που εγείρουν τα εθνικά κοινοβούλια ή κοινοβουλευτικά σώματα τίθενται υπόψη των αρμόδιων μελών της Επιτροπής και υπηρεσιών της Επιτροπής, που συντάσσουν επίσης τις απαντήσεις. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση νομοθετικών προτάσεων, κοινοποιούνται στους εκπροσώπους της Επιτροπής που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις μεταξύ των συννομοθετών.

4.2 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΠΕΛΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, ο αριθμός των γνώμων που εστάλησαν στην Επιτροπή διέφερε σημαντικά μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων. Εν μέρει λόγω των συνυπογεγραμμένων γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας που αναφέρθηκαν ανωτέρω, ο αριθμός των εθνικών κοινοβουλίων ή κοινοβουλευτικών σωμάτων που δεν εξέδωσαν καμία γνώμη μειώθηκε⁷¹ σε 6⁷² από τα 39

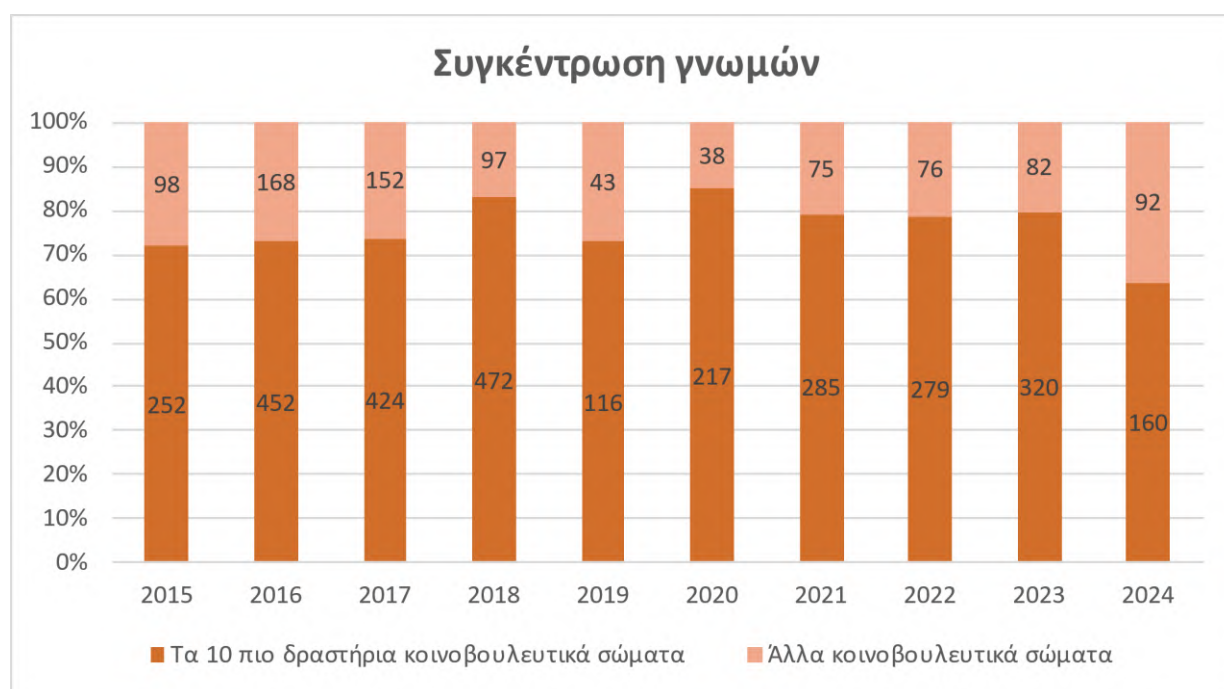
⁷⁰ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας και τον πολιτικό διάλογο, βλ. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments_el. Οι νομοθετικές προτάσεις που αφορούν τομείς πολιτικής στους οποίους η ΕΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα δεν υπόκεινται σε έλεγχο της επικουρικότητας από τα εθνικά κοινοβούλια.

⁷¹ 2023: 9· 2022: 7· 2021: 8· 2020: 12· 2019: 17· 2018: 10.

⁷² Βλ. παράρτημα 3.

σώματα το 2024. Αυτό σημαίνει ότι τα κοινοβούλια 3 μόνο κρατών μελών⁷³ δεν συμμετείχαν στον γραπτό πολιτικό διάλογο. Από τα 33 κοινοβουλευτικά σώματα που συμμετείχαν, τα 6⁷⁴ το έπραξαν μόνο μέσω της συνυπογραφής των γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας.

Τα 10 πλέον δραστήρια κοινοβουλευτικά σώματα εξέδωσαν 160 γνώμες (το 63,5 % του συνόλου). Πρόκειται για αξιοσημείωτη παρέκκλιση από την τάση που παρατηρήθηκε τα προηγούμενα 9 έτη⁷⁵, κατά τα οποία τα 10 πλέον δραστήρια κοινοβουλευτικά σώματα εξέδιδαν κατά μέσο όρο περίπου το 80 % του συνόλου των γνωμών. Το 2024 τα 10 πλέον δραστήρια κοινοβουλευτικά σώματα ήταν το ρουμανικό *Camera Deputaților* (41), το ιταλικό *Camera dei Deputati* (26), το ισπανικό *Cortes Generales* (18), το γερμανικό *Bundesrat* (17), το τσεχικό *Senát* (16), το ρουμανικό *Senat* (15), το τσεχικό *Poslanecká sněmovna* (14), το γαλλικό *Sénat* (13), το ιταλικό *Senato della Repubblica* (12) και το σουηδικό *Riksdag* (11). Εννέα από αυτά συγκαταλέγονταν επίσης στα πλέον δραστήρια κοινοβουλευτικά σώματα το 2023. Βλ. παράρτημα 2 για τον αριθμό των γνωμών που διαβιβάστηκαν από κάθε κοινοβουλευτικό σώμα.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, η φύση των γνωμών διέφερε επίσης μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων ή κοινοβουλευτικών σωμάτων. Ορισμένα επικεντρώθηκαν κυρίως στην επαλήθευση της συμμόρφωσης των προτάσεων της Επιτροπής με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας⁷⁶, ενώ άλλα σχολίασαν λεπτομερέστερα το περιεχόμενο των προτάσεων ή απέστειλαν γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας που δεν αναφέρονταν σε συγκεκριμένη πρόταση της Επιτροπής. Το 2024 η Επιτροπή έλαβε 38⁷⁷ γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας που κάλυπταν ευρύ φάσμα θεμάτων —από τη νομοθετική πράξη της ΕΕ για το διάστημα, την προστασία των εξωτερικών συνόρων, τη ρύπανση των υδάτων από νιτρικά ιόντα γεωργικής προέλευσης έως τις δημόσιες συμβάσεις. Τα θέματα που καλύφθηκαν σε περισσότερες από μία γνωμοδοτήσεις

⁷³ Τα εθνικά κοινοβούλια της Βουλγαρίας, της Δανίας και της Αυστρίας. 2023: 6· 2022: 5.

⁷⁴ Η κυπριακή *Βουλή των Αντιπροσώπων*, το εσθονικό *Riigikogu* (προηγούμενη γνώμη ελήφθη το 2016), το λετονικό *Saeima* (προηγούμενη γνώμη ελήφθη το 2016), το πολωνικό *Sejm*, το φινλανδικό *Eduskunta* και το γερμανικό *Bundestag*.

⁷⁵ 2023: 80 %· 2022: 79 %· 2021: 79 %· 2020: 85 %· 2019: 73 %· 2018: 83 %· 2017: 74 %· 2016: 73 %.

⁷⁶ Όπως το ισπανικό *Cortes Generales* και το πορτογαλικό *Assembleia da República*.

⁷⁷ 23 από αυτές ήταν οι δύο συνυπογεγραμμένες γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας από το λιθουανικό *Seimas* σχετικά με τη διακοπή των εισαγωγών υδροποιημένου φυσικού αερίου από τη Ρωσία και την προστασία των εξωτερικών συνόρων.

πρωτοβουλίας ήταν η κοινή γεωργική πολιτική μετά το 2027, η κατάσταση στη Μέση Ανατολή και η 20ή επέτειος της διεύρυνσης του 2004, καθώς και οι προαναφερόμενες συνυπογεγραμμένες γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας που δρομολόγησε το λιθουανικό *Seimas* σχετικά με τη διακοπή των εισαγωγών υγροποιημένου φυσικού αερίου από τη Ρωσία και την προστασία των εξωτερικών συνόρων. Τα εθνικά κοινοβούλια εξέδωσαν γνώμες σχετικά με διάφορες λευκές βίβλους που αφορούν τις εξερχόμενες επενδύσεις, τους ελέγχους των εξαγωγών, τις επιλογές για την αύξηση της στήριξης της έρευνας και της ανάπτυξης στον τομέα των τεχνολογιών με δυνατότητες διπλής χρήσης και τη «Διαχείριση των αναγκών της Ευρώπης σε ψηφιακές υποδομές». Μολονότι η ένταση του πολιτικού διαλόγου μειώθηκε το 2024, παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη συγκέντρωση σε ορισμένες προτάσεις που προσέλκυαν σημαντικό βαθμό προσοχής από τα εθνικά κοινοβούλια σε αντίθεση με τις αιτιολογημένες γνώμες, οι οποίες, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, ήταν ως επί το πλείστον διάσπαρτες σε διάφορες προτάσεις.

4.3 ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΝΩΜΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Οι ακόλουθες προτάσεις οδήγησαν στην έκδοση των περισσότερων γνωμών:

1. Το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2024 (10 γνώμες⁷⁸).
2. Η πρόταση οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και του υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών⁷⁹ (8 γνώμες).
3. Η πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων, η πρόταση για την ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διερεύνηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, και για την ενίσχυση της στήριξης της Ευρώπης στην πρόληψη και την καταπολέμηση εγκλημάτων αυτής της μορφής, η πρόταση BEFIT* και η πρόταση σχετικά με τη διαφάνεια εκπροσώπησης συμφερόντων για λογαριασμό τρίτων χωρών* (7 γνώμες έκαστη).
4. Η πρόταση οδηγίας για την πρακτική άσκηση και η πρόταση για τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της υποβολής της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής στην Ένωση (6 γνώμες έκαστη).

Επιπλέον, η προηγούμενη έκδοση της παρούσας ετήσιας έκθεσης οδήγησε στην έκδοση δύο γνωμών το 2024, οι οποίες καλύπτονται στο τέλος του παρόντος σημείου.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, 8 εθνικά κοινοβούλια ανέλυσαν το **πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2024**⁸⁰, το οποίο οδήγησε στην έκδοση 10 γνωμών (7 το 2024 και 3 το 2023⁸¹). Ο αριθμός αυτός είναι ίδιος με τον αριθμό των γνωμών που ελήφθησαν σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023. Οι γνώμες αυτές αντανakλούν την ανάλυση που πραγματοποίησαν τα διάφορα κοινοβουλευτικά σώματα σχετικά με τις προτεραιότητες του

⁷⁸ Τρεις ελήφθησαν το 2023.

⁷⁹ Στο παράρτημα 3 παρατίθενται οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής που οδήγησαν στην έκδοση πέντε τουλάχιστον γνωμών. Οι γνώμες που καλύπτουν τις προτάσεις οι οποίες επισημαίνονται με αστερίσκο (*) δεν συμπεριλήφθηκαν στο παρόν σημείο, διότι έχουν επίσης οδηγήσει στην έκδοση τριών τουλάχιστον αιτιολογημένων γνωμών και, ως εκ τούτου, καλύπτονται ήδη από το σημείο 3.2 της παρούσας έκθεσης.

⁸⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2024 — Υλοποίηση του σήμερα και προετοιμασία για το αύριο [COM(2023) 638 final].

⁸¹ Το κροατικό *Hrvatski Sabor*, τα ολλανδικά *Eerste* και *Tweede Kamer*, το λιθουανικό *Seimas*, το λουξεμβουργιανό *Chambre des Députés*, το σλοβακικό *Národná Rada* και το ρουμανικό *Camera Deputaţilor* απέστειλαν γνώμες το 2024. Το γαλλικό *Sénat*, το ρουμανικό *Senat* και το σουηδικό *Riksdag* απέστειλαν έκαστο γνώμη τον Δεκέμβριο του 2023.

προγράμματος σε σχέση με τις δικές τους εθνικές πολιτικές. Σύμφωνα με την 42η εξαμηνιαία έκθεση της COSAC⁸², σχεδόν το 90 % των κοινοβουλευτικών σωμάτων συζητά εσωτερικά το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής σε διάφορα επίπεδα: σχεδόν πάντα σε επίπεδο επιτροπών υποθέσεων της ΕΕ, περίπου στο ήμισυ αυτών στο πλαίσιο άλλων επιτροπών και σε περισσότερο από το ένα τρίτο αυτών σε συνεδριάσεις ολομέλειας.

Από τις γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας του 2024 προέκυψε συναίνεση όσον αφορά τις βασικές προκλήσεις της ΕΕ. Η υποστήριξη για την Ουκρανία ήταν ευρεία, με την ανάπτυξη της στρατηγικής για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία και την επιτάχυνση της διαδικασίας διεύρυνσης με βάση την αξιοκρατία και τις αξίες της ΕΕ. Πολλά κοινοβουλευτικά σώματα τόνισαν τη σημασία των εταιρικών σχέσεων στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, όπως με την Αφρική, και της συνεχούς στήριξης της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και της Νότιας Γειτονίας. Συμφωνία υπήρξε επίσης σχετικά με την ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, με έμφαση στον καθορισμό του στόχου μείωσης για το 2040 και στη διασφάλιση της δίκαιης μετάβασης. Αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα τόνισαν τη σημασία της ανθεκτικότητας των υδάτων, της βιώσιμης γεωργίας και της επισιτιστικής ασφάλειας. Επιπλέον, υπήρξε συναίνεση σχετικά με την ανάγκη ευθυγράμμισης με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και τη ρύθμιση αυτής, καθώς και σχετικά με την ανάγκη αντιμετώπισης των μεταναστευτικών προκλήσεων ή της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών στο διαδίκτυο, με αιτήματα για ολοκληρωμένα πλαίσια και ισχυρότερη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και διεθνώς. Άλλοι βασικοί τομείς στους οποίους παρατηρήθηκε συμφωνία ήταν η σημασία της εκπαίδευσης, με την πρόταση για κοινό ευρωπαϊκό δίπλωμα, και η ανάγκη μείωσης της γραφειοκρατίας και του διοικητικού φόρτου για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Συνολικά, στις γνώμες τονίστηκε η ανάγκη συντονισμένης προσέγγισης της ΕΕ για την αντιμετώπιση αυτών των πιεστικών προκλήσεων και την προώθηση μιας ισχυρότερης και περισσότερο ανθεκτικής Ευρώπης.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της να συνεχίσει να στηρίζει την Ουκρανία, προετοιμάζοντας παράλληλα την επιτυχή διεύρυνση της ΕΕ, με στόχο την προώθηση της μακρόχρονης ειρήνης και σταθερότητας στην Ευρώπη. Τόνισε ότι η διεύρυνση θα παραμείνει αξιοκρατική, με σεβασμό των θεμελιωδών αξιών —συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου. Οι αξίες αυτές θα εξακολουθήσουν να αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για την προσχώρηση στην ΕΕ. Η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη στήριξη των δράσεων της στον τομέα της άμυνας, επισημαίνοντας την παρουσίαση της πρώτης στρατηγικής για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία, και ζήτησε να αυξηθούν οι επενδύσεις στον τομέα της άμυνας από τα κράτη μέλη. Αναφέρθηκε επίσης στην πρότασή της για επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών, αποδεικνύοντας τη δέσμευσή της για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τη μετανάστευση. Η Επιτροπή υπογράμμισε επίσης τη βούλησή της να διασφαλίσει ότι η πράσινη μετάβαση επιτυγχάνεται με δίκαιο και συμπεριληπτικό τρόπο και ότι υλοποιούνται βασικές πρωτοβουλίες για την προώθηση του ψηφιακού θεματολογίου. Οι πρωτοβουλίες αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Ευρώπης και στη μείωση του διοικητικού φόρτου, συμβάλλοντας στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Όσον αφορά τη γεωργία, η Επιτροπή τόνισε την έναρξη του στρατηγικού διαλόγου για το μέλλον της γεωργίας στην ΕΕ ως πολύτιμη ευκαιρία για συνεργασία με τους γεωργούς και άλλα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη.

⁸² <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89279be0201927ba2f1630010/42nd+Bi-annual+Report+of+COSAC+final+version+adopted.pdf>.

Η πρόταση οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και του υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών⁸³ οδήγησε στην έκδοση 8 γνώμων, συμπεριλαμβανομένης 1 αιτιολογημένης γνώμης. Το τσεχικό *Poslanecká sněmovna* και το ιταλικό *Camera dei Deputati* αμφισβήτησαν την ανάγκη ανάληψης δράσης σε επίπεδο ΕΕ, υποστηρίζοντας ότι ορισμένες πτυχές της πρότασης υπερβαίνουν την αρμοδιότητα της ΕΕ. Το γαλλικό *Sénat* υποστήριξε επίσης ότι διατάξεις όπως ο ορισμός του «υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών» θίγουν αδικαιολόγητα τις εθνικές αρμοδιότητες. Από την άλλη πλευρά, το ρουμανικό *Camera Deputaţilor* επισήμανε ότι η πρόταση δεν ποινικοποιεί τον «σεξουαλικό εκβιασμό» ή την «εκδικητική πορνογραφία» ως αυτοτελή αδικήματα, μολονότι αναγνωρίζει ότι τα αδικήματα αυτά είναι ολοένα και περισσότερο διαδεδομένα. Αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα (το ιταλικό *Camera dei Deputati*, το γαλλικό *Sénat*, το ρουμανικό *Camera Deputaţilor*) αμφισβήτησαν τη διάταξη της πρότασης που θα επιτρέπει στις μη κυβερνητικές οργανώσεις να εντοπίζουν και να αναλύουν υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, επικαλούμενα πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων, ή ισχυριζόμενα ότι αυτό αποτελεί περισσότερο καθήκον των εθνικών αρχών. Το γερμανικό *Bundesrat* επισήμανε ότι η δημιουργία ενός κέντρου της ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών θα δημιουργήσει πρόσθετες κεντρικές ικανότητες διαχείρισης σε επίπεδο ΕΕ, αλλά δεν θα πρέπει να δημιουργήσει πρόσθετο διοικητικό φόρτο για τα κράτη μέλη.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η πρόταση τηρεί την αρχή της επικουρικότητας. Τόνισε ότι η συμπεριφορά της απειλής κοινοποίησης υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών με σκοπό την απόκτηση περαιτέρω υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών καλύπτεται από άλλες διατάξεις της πρότασης. Όσον αφορά τον ρόλο των μη κυβερνητικών οργανώσεων, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι δεν θα αναλάβουν καθήκοντα που πρέπει να εκτελούνται από τις εθνικές αρχές. Αντιθέτως, οι αντίστοιχες διατάξεις είναι αναγκαίες για την παροχή ασφάλειας δικαίου για τις δραστηριότητες των εθνικών ανοικτών γραμμών επικοινωνίας και παρόμοιων οργανώσεων. Η Επιτροπή σημείωσε την πρόταση του γερμανικού *Bundesrat* για μείωση των υποχρεώσεων συλλογής δεδομένων που ζητούνται στο πλαίσιο της πρότασης, επιμένοντας παράλληλα ότι η συλλογή δεδομένων σχετικά με την πρόληψη και την παροχή βοήθειας στα θύματα είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται στον τομέα αυτόν.

Αρκετά εθνικά κοινοβούλια εξέδωσαν γνώμες σχετικά με τις προτάσεις για έκδοση κανονισμού⁸⁴ (7 γνώμες, συμπεριλαμβανομένης 1 αιτιολογημένης γνώμης) για την **ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διερεύνηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, και για την ενίσχυση της στήριξης της Ευρωπαϊκής στην πρόληψη και την καταπολέμηση εγκλημάτων αυτής της μορφής**, και οδηγίας⁸⁵ (6 γνώμες) για τη **θέσπιση ελάχιστων κανόνων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής στην**

⁸³ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και του υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου (αναδιατύπωση) [COM(2024) 60 final].

⁸⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διερεύνηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, και για την ενίσχυση της στήριξης της Ευρωπαϊκής στην πρόληψη και την καταπολέμηση εγκλημάτων αυτής της μορφής, καθώς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/794 [COM(2023) 754 final].

⁸⁵ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής στην Ένωση και για την αντικατάσταση της οδηγίας 2002/90/ΕΚ του Συμβουλίου και της απόφασης-πλαισίου 2002/946/ΔΕΥ του Συμβουλίου [COM(2023) 755 final].

Ένωση. Στην αιτιολογημένη γνώμη του, το σουηδικό *Riksdag* υποστήριξε ότι ορισμένες πτυχές της πρότασης παρεμβαίνουν υπερβολικά στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και ζήτησε διεξοδικότερη ανάλυση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των προτεινόμενων μέτρων, ιδίως της επέκτασης της επιχειρησιακής εντολής της Ευρωπόλ. Διαμαρτυρήθηκε ότι η πρόταση δεν συνοδεύεται από εκτίμηση επιπτώσεων. Το γερμανικό *Bundesrat* επέκρινε επίσης το γεγονός ότι ο ίδιος ο κανονισμός θα δημιουργήσει κέντρο συνδεδεμένο με την Ευρωπόλ, έκρινε δε ότι η απόφαση αυτή θα πρέπει να επαφίεται στο διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπόλ και διατύπωσε την άποψη ότι η πρόταση θα πρέπει γενικά να εξεταστεί όσον αφορά την τήρηση της αναλογικότητας. Ζήτησε να αποσαφηνιστούν τα καθήκοντα της Ευρωπόλ, της Eurojust και του Frontex, καθώς και οι αρμοδιότητες των εμπειρογνομόνων και των αξιωματικών συνδέσμων που θα αποσπαστούν στο νέο κέντρο. Το ιταλικό *Camera dei Deputati* εξέφρασε την ικανοποίησή του για την επέκταση της εμβέλειας της δικαιοδοσίας της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα, αλλά εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τον πιθανό διοικητικό φόρτο που συνεπάγεται η συλλογή και η υποβολή στατιστικών στοιχείων. Ζήτησε επίσης τον επαναπροσδιορισμό των εξαιρέσεων για τις ανθρωπιστικές δραστηριότητες. Αμφότερα τα τσεχικά κοινοβουλευτικά σώματα, ενώ τάχθηκαν γενικά υπέρ των προτάσεων, εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τη δυνητική επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού και του κοινωνικού περιβάλλοντος, καθώς και την ανάγκη για ορισμένες διευκρινίσεις και εναρμόνιση των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων. Το ρουμανικό *Camera Deputaţilor* τόνισε τη σημασία της σαφούς διάκρισης μεταξύ της διευκόλυνσης της αντικανονικής μετανάστευσης και της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, και ζήτησε να διασφαλιστεί η προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών και της παροχής βοήθειας σε αυτούς. Το ολλανδικό *Eerste Kamer* απέστειλε σειρά ερωτήσεων από πολιτικές ομάδες σχετικά και με τις δύο προτάσεις, εκφράζοντας ανησυχίες σχετικά με την επέκταση της εντολής της Ευρωπόλ και την αναλογικότητα αυτής. Μέσω των ερωτήσεών τους, αρκετές κοινοβουλευτικές ομάδες εξέφρασαν επίσης ανησυχίες σχετικά με τον αντίκτυπο στις οργανώσεις παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, οι οποίες —κατά την άποψή τους— ποινικοποιούνται συστηματικά τα τελευταία χρόνια και ζήτησαν να αποσαφηνιστεί η διάκριση μεταξύ ανθρωπιστικής βοήθειας και εμπορίας ανθρώπων.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι το κέντρο που θα δημιουργηθεί θα βελτιώσει τον συντονισμό και τη στήριξη των κρατών μελών στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας μεταναστών. Στις απαντήσεις της προς το σουηδικό *Riksdag* και το γερμανικό *Bundesrat*, η Επιτροπή τόνισε ότι οι προτάσεις είναι αναγκαίες και αναλογικές για την αποτελεσματική καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας μεταναστών, δεδομένου του διακρατικού χαρακτήρα αυτών των εγκλημάτων. Επιπλέον, έλαβε υπόψη την πρόταση του ιταλικού *Camera dei Deputati* σχετικά με βελτιώσεις όσον αφορά τις εξαιρέσεις για ανθρωπιστικές δραστηριότητες.

Η πρόταση **οδηγίας για την πρακτική άσκηση**⁸⁶ οδήγησε στην έκδοση 7 γνώμων, συμπεριλαμβανομένης 1 αιτιολογημένης γνώμης⁸⁷. Στην αιτιολογημένη γνώμη του, το σουηδικό *Riksdag* έκρινε ότι το πεδίο εφαρμογής της πρότασης είναι υπερβολικά ευρύ και υπερβαίνει την αρμοδιότητα της ΕΕ όσον αφορά την εκπαίδευση και την πρόσβαση στην κοινωνική ασφάλιση και τις αμοιβές, και δεν λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά συστήματα και τις διαφορετικές συνθήκες στα κράτη μέλη. Στις γνώμες στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου, αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα επισήμαναν ότι ο ορισμός της πρακτικής άσκησης που περιλαμβάνεται στην πρόταση δεν συνάδει με την αντίστοιχη εθνική νομοθεσία τους και έκριναν αναγκαίο να

⁸⁶ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη βελτίωση και την επιβολή των όρων εργασίας των ασκούμενων και την καταπολέμηση της πρακτικής άσκησης που υποκρύπτει κανονικές εργασιακές σχέσεις (οδηγία για την πρακτική άσκηση) [COM(2024) 132 final].

⁸⁷ Σουηδικό *Riksdag* (αιτιολογημένη γνώμη), ιταλικό *Camera dei Deputati* [2 γνώμες, μία αποκλειστικά για την COM(2024) 132 final και μία που αναφέρεται μεταξύ άλλων και στην COM(2024) 133 final], ιταλικό *Senato*, ρουμανικό *Senat*, ισπανικό *Cortes Generales*, πορτογαλικό *Assembleia da República*.

αποσαφηνιστεί το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα ζήτησε διευκρινίσεις σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής της οδηγίας σε ασκούμενους από τρίτες χώρες. Δύο κοινοβουλευτικά σώματα απλώς επιβεβαίωσαν τη συμμόρφωση της πρότασης με την αρχή της επικουρικότητας.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η πρόταση αφορά αποκλειστικά τις συνθήκες εργασίας των ασκούμενων και δεν επηρεάζει ζητήματα που σχετίζονται με το μαθησιακό ή εκπαιδευτικό περιεχόμενο της πρακτικής άσκησης ούτε με την πρόσβαση των ασκούμενων στην κοινωνική ασφάλιση. Επιπλέον, αναγνώρισε την ποικιλομορφία των ρυθμιστικών προσεγγίσεων των κρατών μελών ως προς τα διάφορα είδη πρακτικής άσκησης στην έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων⁸⁸ που συνοδεύει την πρότασή της. Η Επιτροπή επανέλαβε ότι η πρόταση δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να αναταξινομήσουν το καθεστώς που παρέχεται στους ασκούμενους βάσει του εθνικού δικαίου ή να δημιουργήσουν νέο καθεστώς. Παρέλειψε σκοπίμως οποιαδήποτε αναφορά σε «εργασιακή σχέση» στον ορισμό της «πρακτικής άσκησης» προκειμένου να αποφευχθούν κενά στην εφαρμογή της οδηγίας για την αποτροπή της πρακτικής άσκησης που υποκρύπτει κανονικές θέσεις εργασίας. Η Επιτροπή επιβεβαίωσε επίσης ότι η πρόταση θα ισχύει για ασκούμενους από τρίτες χώρες που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση στην ΕΕ.

Η πρόταση οδηγίας για τη **σύσταση και τη λειτουργία ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων και την αποτελεσματική επιβολή των δικαιωμάτων διακρατικής ενημέρωσης και διαβούλευσης**⁸⁹ έλαβε ιδιαίτερη προσοχή από τα εθνικά κοινοβούλια και οδήγησε στην έκδοση 7 γνώμων⁹⁰. Δύο κοινοβουλευτικά σώματα απέστειλαν θετικές γνώμες, ενώ τέσσερα κοινοβουλευτικά σώματα εξέφρασαν ανησυχίες ότι τα προτεινόμενα μέτρα θα αυξήσουν τον κανονιστικό φόρτο και το κόστος για τις εταιρείες, επηρεάζοντας δυνητικά την ανταγωνιστικότητά τους. Ορισμένα κοινοβουλευτικά σώματα ζήτησαν επίσης διευκρινίσεις σχετικά με τον ορισμό των διακρατικών ζητημάτων. Αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα συμφώνησαν σχετικά με την ανάγκη επίτευξης ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων, αλλά ανέφεραν ζητήματα με τον καθορισμό ποσοστώσεων φύλου στα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή εξήγησε ότι η πρόταση αποσκοπεί στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του πλαισίου για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς σε διακρατικό επίπεδο και στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων για τους εργαζομένους και τις επιχειρήσεις. Είχε εξετάσει διάφορες επιλογές πολιτικής στην εκτίμηση επιπτώσεων και δεν εντόπισε στοιχεία που να αποδεικνύουν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στο κόστος και στην ανταγωνιστικότητα των τιμών των εταιρειών, στη διεθνή ανταγωνιστικότητα και στην ικανότητα καινοτομίας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι ο ορισμός των διακρατικών ζητημάτων στην πρόταση απαιτεί αιτιώδη συνάφεια μεταξύ των μέτρων που προτείνονται σε ένα κράτος μέλος και των συνεπειών που δημιουργούνται σε άλλο κράτος μέλος. Στόχος είναι να αποφευχθεί η συζήτηση καθαρά τοπικών ζητημάτων στα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων και να διασφαλιστεί παράλληλα η συμμετοχή των εν λόγω συμβουλίων στις περιπτώσεις όπου οι συνέπειες των αποφάσεων της διοίκησης ενδέχεται να επηρεάσουν τους εργαζομένους σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Όσον αφορά την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων, η Επιτροπή επισήμανε τις προτεινόμενες διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες τα

⁸⁸ SWD(2024) 67 final.

⁸⁹ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/38/ΕΚ όσον αφορά τη σύσταση και τη λειτουργία ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων και την αποτελεσματική επιβολή των δικαιωμάτων διακρατικής ενημέρωσης και διαβούλευσης [COM(2024) 14 final].

⁹⁰ Τσεχικό *Poslanecká sněmovna*, ιταλικό *Camera dei Deputati*, ιταλικό *Senato*, ρουμανικό *Senat*, γερμανικό *Bundesrat*, ιρλανδικά *Houses of the Oireachtas*, ισπανικό *Cortes Generales*.

διαπραγματευόμενα μέρη καταβάλλουν προσπάθειες για την επίτευξη ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων, υπό την προϋπόθεση ότι είναι νομικά και πραγματικά εφικτή στη συγκεκριμένη κατάσταση και δεν θίγει τις εθνικές ρυθμίσεις για την εκλογή των εκπροσώπων των εργαζομένων.

Η ετήσια έκθεση 2022 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και τις σχέσεις με τα εθνικά κοινοβούλια⁹¹ οδήγησε στην έκδοση δύο γνωμών που απεστάλησαν το 2024. Το σουηδικό *Riksdag*⁹² έθεσε τα ερωτήματα i) για ποιον λόγο ο αριθμός των αιτιολογημένων γνωμών μειώθηκε τα τελευταία χρόνια, επισημαίνοντας παράλληλα τη σαφή βελτίωση των αιτιολογήσεων της Επιτροπής για τη συμμόρφωση των προτάσεων της με την αρχή της επικουρικότητας από το 2010· ii) αν τα εθνικά κοινοβούλια που δεν προβάλλουν αντιρρήσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας δεν το πράττουν επειδή δεν έχουν αντιρρήσεις ή επειδή δεν θεωρούν ότι ο μηχανισμός αυτός είναι αποτελεσματικός ή κατάλληλος· και iii) αν τα εν λόγω κοινοβούλια χρησιμοποιούν εναλλακτικούς τρόπους για να ασκήσουν επιρροή. Το ιταλικό *Camera dei Deputati*⁹³ επέκρινε την έκθεση της Επιτροπής για έλλειψη στατιστικών στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με διάφορες πτυχές των απαντήσεων της Επιτροπής στις γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων, όπως η αξιολόγηση της ποιότητάς τους. Ζήτησε επίσης ισχυρότερους δεσμούς μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών κοινοβουλίων και διατύπωσε διάφορες συστάσεις για τη βελτίωση της νομοθετικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερέστερων αιτιολογήσεων των προτάσεων, μεγαλύτερης συμμετοχής των εθνικών κοινοβουλίων και καλύτερων εκτιμήσεων επιπτώσεων. Τόνισε επίσης την ανάγκη για μεγαλύτερη διαφάνεια στις δραστηριότητες του Συμβουλίου και για πρόσβαση στα έγγραφά του και πρότεινε την έναρξη διαλόγου σχετικά με τον σκοπό και τις μεθόδους της νομοθεσίας της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα της δυνητικής διεύρυνσης της ΕΕ.

Οι γνώμες αυτές θα πρέπει να εξεταστούν σε συνδυασμό με τα αιτήματα και τις προτάσεις που διατυπώθηκαν συλλογικά από τα εθνικά κοινοβούλια στην εισήγηση της 72ης συνεδρίασης ολομέλειας της COSAC τον Οκτώβριο του 2024⁹⁴. Η Επιτροπή απάντησε⁹⁵ στις ανησυχίες σχετικά με τη μείωση των αιτιολογημένων γνωμών από τα εθνικά κοινοβούλια, εξηγώντας ότι η μείωση αυτή πιθανώς οφείλεται στην επιτυχία της εφαρμογής του θεματολογίου και των εργαλείων της για τη βελτίωση της νομοθεσίας και στον αυστηρότερο έλεγχο της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας κατά την προετοιμασία των πρωτοβουλιών της. Ομοίως, επισήμανε ότι η μείωση δεν φαίνεται να είναι αποτέλεσμα ισοδύναμης μείωσης των ελέγχων επικουρικότητας από τα εθνικά κοινοβούλια, διότι η πλειονότητα των γνωμών που εξέδωσαν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου κατά την προηγούμενη τριετία κάλυπτε προτάσεις που υπόκεινται σε έλεγχο επικουρικότητας, ενώ πολλές από τις εν λόγω γνώμες ανέφεραν ρητά ότι οι νομοθετικές προτάσεις συμμορφώνονται με την αρχή της επικουρικότητας. Η παρατήρηση αυτή υποστηρίζεται από τις απαντήσεις των εθνικών κοινοβουλίων στο ερωτηματολόγιο για την προετοιμασία της 42ης εξαμηνιαίας έκθεσης της COSAC, καθώς και από τις γνώμες και τις αιτιολογημένες γνώμες που έλαβε η Επιτροπή, σύμφωνα με τις οποίες τουλάχιστον 29 από τα 39 κοινοβουλευτικά σώματα (21 από τα 27 εθνικά κοινοβούλια) έχουν διενεργήσει ελέγχους επικουρικότητας από το 2019. Οι

⁹¹ COM(2023) 640 final, που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2023.

⁹² <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20392> (έκδοση στα σουηδικά: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20391>).

⁹³ <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20388> (έκδοση στα ιταλικά: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20387>).

⁹⁴ Βλ. σημείο 5.2.

⁹⁵ C(2024) 5649 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20407> (έκδοση στα σουηδικά: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20408>), και C(2024) 7221 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21001> (έκδοση στα ιταλικά: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21000>).

αιτιολογημένες γνώμες δεν είναι το μόνο μέσο για τη διατύπωση των αποτελεσμάτων του ελέγχου επικουρικότητας που διενεργούν τα εθνικά κοινοβούλια.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υπενθύμισε τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τα εθνικά κοινοβούλια εντός του ευρωπαϊκού συνταγματικού πλαισίου και στη διαμόρφωση των πολιτικών της ΕΕ. Τόνισε επίσης την υποστήριξή της προς τα εθνικά κοινοβούλια και τον έλεγχο της επικουρικότητας που διενεργούν, μεταξύ άλλων παρέχοντας λεπτομερείς απαντήσεις στις γνώμες τους και θέτοντας τις ανησυχίες τους υπόψη των αρμόδιων μελών και των υπηρεσιών της Επιτροπής. Η Επιτροπή τόνισε επίσης τη σημασία του πολιτικού διαλόγου με τα εθνικά κοινοβούλια, ο οποίος τους επιτρέπει να συμβάλουν στην ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων, και σημείωσε ότι πολλά εθνικά κοινοβούλια αξιοποιούν την ευκαιρία αυτή για να συμμετάσχουν στα προηγούμενα στάδια της διαδικασίας. Η Επιτροπή ενθάρρυνε τα εθνικά κοινοβούλια να συμμετέχουν στις προσκλήσεις υποβολής αποδεικτικών στοιχείων και στις δημόσιες διαβουλεύσεις που διενεργεί και εξέφρασε την προθυμία της να ενισχύσει τον διάλογο με τα εθνικά κοινοβούλια μέσω καθιερωμένων διαύλων επικοινωνίας και συνεργασίας. Όσον αφορά την ποιότητα των απαντήσεων της Επιτροπής στις γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων, η Επιτροπή⁹⁶ υπενθύμισε την 37η εξαμηνιαία έκθεση της COSAC⁹⁷, σύμφωνα με την οποία η συντριπτική πλειονότητα [των σωμάτων των εθνικών κοινοβουλίων] δηλώνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει ως επί το πλείστον τα ζητήματα που θέτουν στις γνώμες τους στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου.

5. ΕΠΑΦΕΣ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ, ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

5.1 Επισκέψεις και συνεδριάσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια

Ο προφορικός πολιτικός διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών κοινοβουλίων λαμβάνει διάφορες μορφές. Σε αυτές περιλαμβάνονται η ανταλλαγή επισκέψεων μεταξύ μελών της Επιτροπής και εθνικών κοινοβουλίων, η συμμετοχή μελών της Επιτροπής σε διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις επιτροπών που διοργανώνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σε διασκέψεις, όπως εκείνες που διοργανώνει η COSAC, ενημερώσεις της Επιτροπής προς τους μόνιμους αντιπροσώπους των εθνικών κοινοβουλίων στις Βρυξέλλες και τακτικές ανταλλαγές σχετικά με τα προγράμματα εργασίας της Επιτροπής.

Το 2024 μέλη της Επιτροπής συμμετείχαν σε 57 επισκέψεις σε εθνικά κοινοβούλια και σε συνεδριάσεις με αντιπροσωπείες των εθνικών κοινοβουλίων, οι οποίες κάλυψαν την πλειονότητα των κοινοβουλευτικών σωμάτων (24 από τα 39). Ο αριθμός αυτός είναι μικρότερος απ' ό,τι τα τέσσερα προηγούμενα έτη (127 επισκέψεις το 2023, 143 το 2022, 130 το 2021, 101 το 2020), αλλά παρόμοιος με τον αριθμό των επισκέψεων και των συνεδριάσεων κατά το προηγούμενο μεταβατικό έτος (2019): 55. Η Επιτροπή δέχτηκε επίσης μεγαλύτερο αριθμό επισκέψεων ομάδων προσωπικού το 2024 —σε ορισμένες περιπτώσεις από κοινού με βουλευτές— από διάφορα εθνικά κοινοβούλια που ζητούσαν άμεση και αξιόπιστη πληροφόρηση σχετικά με τους τρόπους αλληλεπίδρασης και τους υφιστάμενους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών κοινοβουλίων⁹⁸.

⁹⁶ C(2024) 7221 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21001> έκδοση στα ιταλικά: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21000>).

⁹⁷ 37η εξαμηνιαία έκθεση της COSAC — Developments in European Union Procedures and Practices Relevant to Parliamentary Scrutiny (Εξελίξεις στις διαδικασίες και πρακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τον κοινοβουλευτικό έλεγχο): <https://ipexl.europarl.europa.eu/IPEXL-WEB/download/file/082d29087ee8684c017f0e1b03990203/37th+Bi-annual+Report+of+COSAC.pdf> (σελίδα 7).

⁹⁸ Οι τελευταίες αυτές επισκέψεις δεν αντικατοπτρίζονται στον χάρτη που ακολουθεί.

Chambre des représentants | Kamer van volksvertegenwoordigers 0
Sénat de Belgique | Belgische Senaat 0

Dáil 1
Seanad Éireann 2

Tweede Kamer 1
Eerste Kamer 1

Bundestag 7
Bundesrat 0

Sejm 3
Senat 0

Poslanecká sněmovna 0
Senát 1

Národní rada 3

Országgyűlés 4

Hrvatski sabor 2

Camera Deputaţilor 0
Senat 0

Народно събрание 1
(Narodno sabranie)

Βουλή των Ελλήνων 2
(Vouli ton Ellinon)

Βουλή των Αντιπροσώπων 3
(Vouli ton Antiprosopon)

Kamra tad-Deputati 0

Senato della Repubblica 1

Camera dei Deputati 1

Državni zbor 0
Državni svet 0

Nationalrat 0
Bundesrat 0

Chambre des Députés 3

Assemblea da República 1

Congreso de los Diputados 0
Senado 0

Seimas 2

Folketinget 3

Riksdag 2

Eduskunta 2

Riigikogu 0

Saeima 4

Assemblée nationale 4
Sénat 3

5.2 Διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και διασκέψεις

Το 2024 μέλη της Επιτροπής συμμετείχαν στις ακόλουθες διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και διασκέψεις⁹⁹:

- στην COSAC¹⁰⁰,
- στην Ευρωπαϊκή Κοινοβουλευτική Εβδομάδα¹⁰¹.
- στη μεικτή ομάδα κοινοβουλευτικού ελέγχου της Ευρωπόλ¹⁰²,
- σε διάφορες διακοινοβουλευτικές διασκέψεις (στο εξής: IPC)¹⁰³.

Κατά την περίοδο αναφοράς, συγκλήθηκαν δύο συνεδριάσεις των προέδρων της COSAC (Ιανουάριος και Ιούλιος) και δύο συνεδριάσεις ολομέλειας της COSAC (Μάρτιος και Οκτώβριος) στο Βέλγιο και την Ουγγαρία, χώρες που ασκούσαν τότε την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έπειτα από κάθε συνεδρίαση ολομέλειας εγκρίθηκαν συμπεράσματα¹⁰⁴, εισήγηση¹⁰⁵ και εξαμηνιαία έκθεση. Μία από τις ενότητες της εισήγησης που εκδόθηκε μετά τη συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC του Μαρτίου προοριζόταν ως συλλογική συμβολή των εθνικών κοινοβουλίων για τις στρατηγικές κατευθύνσεις για την περίοδο 2024-2029, κάτι που δεν είχε συμβεί κατά τις προηγούμενες θεσμικές μεταβάσεις το 2014 και το 2019. Η Επιτροπή παρείχε γραπτές απαντήσεις στις εισηγήσεις που εξέδωσε η COSAC¹⁰⁶.

Οι συνεδριάσεις της COSAC το 2024 κάλυψαν i) τις προτεραιότητες των δύο προεδριών του Συμβουλίου (Βέλγιο και Ουγγαρία)· ii) τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων· iii) τη διεύρυνση και τις επιπτώσεις της στο μέλλον της ΕΕ· iv) την επανεξέταση της ευρωπαϊκής κοινοβουλευτικής περιόδου 2019-2024 και τις προοπτικές για το στρατηγικό θεματολόγιο του

⁹⁹ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

¹⁰⁰ Η COSAC —στην οποία η Επιτροπή έχει καθεστώς παρατηρητή— αποτελεί το μόνο διακοινοβουλευτικό φόρουμ που κατοχυρώνεται στις Συνθήκες (και συγκεκριμένα στο πρωτόκολλο αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην ΕΕ). Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

¹⁰¹ Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινοβουλευτικής Εβδομάδας έρχονται σε επαφή βουλευτές από την ΕΕ, από υποψήφιες χώρες και από χώρες-παρατηρητές με σκοπό να συζητήσουν οικονομικά, δημοσιονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα. Το 2024 πραγματοποιήθηκε στις 12-13 Φεβρουαρίου. Ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος κ. Dombrovskis προέβη σε βασικές παρατηρήσεις κατά την εναρκτήρια συνεδρίαση. Η επίτροπος κ. McGuinness παρουσίασε την ανταλλαγή απόψεων με προσκεκλημένους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στη διακοινοβουλευτική συνεδρίαση της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής. Ο επίτροπος κ. Hahn προέβη σε εισαγωγικές παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης με τίτλο «Lessons learned from NextGenerationEU: national and EU perspectives on how the EU budget can react in times of crisis» (Διδάγματα που αντλήθηκαν από το NextGenerationEU: εθνικές και ενωσιακές προοπτικές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο προϋπολογισμός της ΕΕ μπορεί να αντιδράσει σε περιόδους κρίσης) της διακοινοβουλευτικής συνεδρίασης της Επιτροπής Προϋπολογισμών.

¹⁰² Η μεικτή ομάδα κοινοβουλευτικού ελέγχου της Ευρωπόλ πραγματοποίησε τη 14η και τη 15η συνεδρίασή της στις 18-19 Φεβρουαρίου στο Ghent του Βελγίου και στις 12 Νοεμβρίου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η επίτροπος κ. Johansson συμμετείχε αυτοπροσώπως στην πρώτη συνεδρίαση και απέστειλε βιντεοσκοπημένο μήνυμα στη δεύτερη συνεδρίαση.

¹⁰³ Στην IPC για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας και την Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΕΠΠΑ/ΚΠΑΑ) που πραγματοποιήθηκε στις 9-10 Σεπτεμβρίου παρέστησαν ο επίτροπος κ. Várhelyi και ο ύπατος εκπρόσωπος/αντιπρόεδρος κ. Borrell. Η επίτροπος κ. Ferreira απέστειλε βιντεοσκοπημένο μήνυμα στην IPC σχετικά με τη σταθερότητα, τον οικονομικό συντονισμό και τη διακυβέρνηση (SECG) (Οκτώβριος).

¹⁰⁴ [Συμπεράσματα που εγκρίθηκαν στην 71η συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC](#) και [συμπεράσματα που εγκρίθηκαν στην 72η συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC](#) (στα αγγλικά και γαλλικά).

¹⁰⁵ [Εισήγηση που εγκρίθηκε στην 71η συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC](#) και [εισήγηση που εγκρίθηκε στην 72η συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC](#) (στα αγγλικά και γαλλικά).

¹⁰⁶ [Απάντηση της Επιτροπής στην εισήγηση που εγκρίθηκε στην 71η συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC \(παράρτημα\)](#) και [απάντηση της Επιτροπής στην εισήγηση που εγκρίθηκε στην 72η συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC \(παράρτημα\)](#) (διαθέσιμη μόνο στα αγγλικά).

Συμβουλίου για την περίοδο 2024-2029· v) την πολιτική για την ισότητα των φύλων και την εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών στα κοινοβούλια· vi) την ανοικτή στρατηγική αυτονομία, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου· vii) την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τη διεύρυνση της ΕΕ προς τα Δυτικά Βαλκάνια και τις ανατολικές χώρες· viii) την κατάσταση της ΕΕ κατά το έτος θεσμικής μετάβασης και τη 15ετή εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας· ix) τις ευρωπαϊκές δημογραφικές τάσεις και απαντήσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο· και x) την ευρωπαϊκή ασφάλεια και άμυνα. Οι επίτροποι κ. Schmit, Breton και Várhelyi συμμετείχαν σε δύο συνεδριάσεις της COSAC και ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος κ. Šefčovič έστειλε βιντεοσκοπημένο μήνυμα στην 72η συνεδρίαση της ολομέλειας, στο οποίο τόνισε ότι τα εθνικά κοινοβούλια θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν ηγετικό ρόλο και κατά την επόμενη πενταετία.

Όσον αφορά τη συμμετοχή τους στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ, τα εθνικά κοινοβούλια διατύπωσαν συλλογικά ορισμένα αιτήματα και προτάσεις στην εισήγηση της 72ης συνεδρίασης της ολομέλειας της COSAC τον Οκτώβριο του 2024. Ειδικότερα, ζήτησαν i) τη θέσπιση έμμεσου δικαιώματος νομοθετικής πρωτοβουλίας για τα ίδια με τη μορφή «πράσινης κάρτας»· ii) ενισχυμένη πρόσβαση στα έγγραφα του Συμβουλίου· iii) τακτική συμμετοχή των μελών της Επιτροπής στις συνεδριάσεις της COSAC· iv) ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων και της Επιτροπής, ιδίως όταν η τελευταία καταρτίζει τις στρατηγικές κατευθύνσεις και τα ετήσια προγράμματα εργασίας της· και v) διευκόλυνση του ελέγχου της επικουρικότητας με την παράταση της προθεσμίας που χορηγείται στα εθνικά κοινοβούλια από οκτώ σε δέκα εβδομάδες και με τη μείωση του ορίου ενεργοποίησης της «κίτρινης κάρτας» στο ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων.

Στην απάντησή της, η Επιτροπή συμφώνησε με την COSAC ότι τα εθνικά κοινοβούλια διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ενίσχυση των δημοκρατικών αξιών, δήλωσε ότι είναι έτοιμη να αναπτύξει περαιτέρω τον διάλογο μαζί τους και τα ενθάρρυνε να συμμετέχουν νωρίτερα στην πολιτική διαδικασία —δηλαδή ήδη από το στάδιο εξέτασης και προετοιμασίας νέων νομοθετικών πράξεων σε επίπεδο ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή αναγνώρισε τη συλλογική συμβολή των εθνικών κοινοβουλίων στο στρατηγικό θεματολόγιο για την περίοδο 2024-2029 μέσω της εισήγησης της 71ης συνεδρίασης της COSAC και ενθάρρυνε αυτό το είδος συλλογικής συμμετοχής στο μέλλον. Εξέφρασε επίσης την ικανοποίησή της για τις γνώμες και τις πληροφορίες που παρέχουν τα εθνικά κοινοβούλια στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου όσον αφορά τις προτεραιότητές τους σε σχέση με τα θέματα που αποτυπώνονται στα προγράμματα εργασίας της Επιτροπής που εγκρίνονται. Η συμβολή αυτή μπορεί επίσης να αποτελέσει πρώιμο στοιχείο του ελέγχου που διενεργούν τα εθνικά κοινοβούλια όσον αφορά την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας στη νομοθεσία της ΕΕ. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη την πρόταση της COSAC για περαιτέρω ενίσχυση του ελέγχου της επικουρικότητας από τα εθνικά κοινοβούλια με την παράταση της προθεσμίας από οκτώ σε δέκα εβδομάδες και τη μείωση του ορίου ενεργοποίησης της «κίτρινης κάρτας». Ωστόσο, εξέφρασε την πεποίθηση ότι πιο άμεσα από τα μέτρα αυτά, τα οποία θα απαιτούσαν τροποποιήσεις των Συνθηκών, η εντατικοποίηση του πολιτικού διαλόγου και των διακοινοβουλευτικών συνεδριάσεων μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων και της Επιτροπής¹⁰⁷ προσφέρουν ήδη δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης της εφαρμογής των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στη νομοθεσία της ΕΕ.

6. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ

Τα περιφερειακά κοινοβούλια συμβάλλουν έμμεσα στον έλεγχο της επικουρικότητας. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2, εναπόκειται σε κάθε εθνικό κοινοβούλιο, κατά τη διενέργεια του ελέγχου επικουρικότητας των σχεδίων νομοθετικών πράξεων της ΕΕ με σκοπό την έκδοση

¹⁰⁷ Όπως και το 2023, έτσι και το 2024 δεν χρησιμοποιήθηκε η δυνατότητα διοργάνωσης άτυπων διαδικτυακών ανταλλαγών της COSAC με μέλη της Επιτροπής, η οποία ξεκίνησε το 2021 και συνεχίστηκε το 2022.

αιτιολογημένων γνώμων, να συμβουλευθεί, κατά περίπτωση, τα περιφερειακά κοινοβούλια που έχουν νομοθετικές εξουσίες.

Τα μέλη των περιφερειακών κοινοβουλίων εκπροσωπούνται επίσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία ασκεί δραστηριότητες παρακολούθησης μέσω του δικτύου παρακολούθησης της επικουρικής και μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας της, η οποία έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίζει τη συμμετοχή των περιφερειακών κοινοβουλίων που έχουν νομοθετικές εξουσίες στον μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης σχετικά με την επικουρικότητα (REGPEX)¹⁰⁸.

Στις Συνθήκες δεν προβλέπεται ρητά η άμεση αλληλεπίδραση μεταξύ της Επιτροπής και των περιφερειακών κοινοβουλίων, αλλά η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις εισηγήσεις τους και απαντά σε αυτές. Ορισμένα περιφερειακά κοινοβούλια¹⁰⁹ συνέχισαν να υποβάλλουν ψηφίσματα στην Επιτροπή: 38 ψηφίσματα το 2024 έναντι 32 το 2023, 72 το 2022, 50 το 2021 και 33 το 2020. Ορισμένα από αυτά επικεντρώθηκαν σε συγκεκριμένες ανακοινώσεις¹¹⁰ και προτάσεις¹¹¹ της Επιτροπής, ενώ άλλα αφορούσαν διάφορα άλλα επίκαιρα ζητήματα. Άλλα περιφερειακά κοινοβούλια συμμετείχαν στις δημόσιες διαβουλεύσεις της Επιτροπής, παρότι ο διάυλος αυτός έχει χρησιμοποιηθεί μέχρι στιγμής ενεργά από ένα μόνο περιφερειακό κοινοβούλιο που υπέβαλε απαντήσεις σε διάφορες δημόσιες διαβουλεύσεις που δρομολογήθηκαν από την Επιτροπή¹¹². Ένα

¹⁰⁸ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Βλ. σημείο 2.4 για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών όσον αφορά τον έλεγχο της επικουρικότητας.

¹⁰⁹ Τα περιφερειακά κοινοβούλια: της Βαλονίας και της Περιφέρειας Βρυξελλών-Πρωτευούσης και της γερμανόφωνης κοινότητας του Βελγίου (Βέλγιο)· της Βαυαρίας και της Ρηνανίας-Παλατινάτου (Γερμανία)· των Βαλεαρίδων Νήσων, της Χώρας των Βάσκων και της Ναβάρρας (Ισπανία)· της Εμίλια-Ρομάνια (Ιταλία)· του Σάλτσμπουργκ και της Άνω Αυστρίας (Αυστρία)· της Υποκαρπαθίας (Πολωνία)· η ευρωπαϊκή διάσκεψη των προέδρων των περιφερειακών κοινοβουλίων της Γερμανίας και της Αυστρίας, η περιφερειακή συνέλευση του Νότιου Τιρόλου, το κοινοβούλιο της γερμανόφωνης κοινότητας του Βελγίου, από κοινού με τα γερμανικά Bundestag και Bundesrat και το αυστριακό Bundesrat· το διαπεριφερειακό κοινοβουλευτικό συμβούλιο [Σάαρ και Ρηνανία-Παλατινάτο (Γερμανία)· Grand Est (Γαλλία)· Λουξεμβούργο (Λουξεμβούργο)· Βαλονία, ομοσπονδία Βαλονίας-Βρυξελλών και η γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου (Βέλγιο)]. Τα πλέον δραστήρια περιφερειακά κοινοβούλια ήταν εκείνα της Βαυαρίας (12) και των Βαλεαρίδων Νήσων (11). Η ευρωπαϊκή διάσκεψη των προέδρων των περιφερειακών κοινοβουλίων της Γερμανίας και της Αυστρίας, η περιφερειακή συνέλευση του Νότιου Τιρόλου, το κοινοβούλιο της γερμανόφωνης κοινότητας του Βελγίου, από κοινού με τα γερμανικά Bundestag και Bundesrat και το αυστριακό Bundesrat εξέδωσαν 3, η γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου εξέδωσε 2 και όλα τα υπόλοιπα εξέδωσαν 1 έκαστο.

¹¹⁰ Οι πίνακες αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2023 και το 2024 [COM(2023) 309 final και COM(2024) 950 final], η έκθεση του 2023 για το κράτος δικαίου [COM(2023) 800 final] και η ανακοίνωση με τίτλο «Εξασφαλίζουμε το μέλλον μας — Ο κλιματικός στόχος της Ευρώπης για το 2040 και η πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, με την οικοδόμηση μιας βιώσιμης, δίκαιης και ευημερούσας κοινωνίας» [COM(2024) 63 final].

¹¹¹ Η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την ανάπτυξη των συνθηκών-πλαισίου για την κοινωνική οικονομία [COM(2023) 316 final], η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου «Η Ευρώπη σε κίνηση» — ευκαιρίες μαθησιακής κινητικότητας για όλους [COM(2023) 719 final], η τροποποιημένη πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού επίλυσης των νομικών και διοικητικών εμποδίων σε διασυνοριακό πλαίσιο [COM(2023) 790 final] και η πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παρακολούθηση και την ανθεκτικότητα του εδάφους (νομοθέτημα για την παρακολούθηση του εδάφους) [COM(2023)416 final].

¹¹² Το περιφερειακό κοινοβούλιο της Βαυαρίας υπέβαλε εισηγήσεις για 5 δημόσιες διαβουλεύσεις για πρωτοβουλίες στο πλαίσιο διαφόρων πολιτικών, σε σύγκριση με 6 το 2023 και άνω των 20 το 2022.

περιφερειακό κοινοβούλιο χρησιμοποίησε έναν άλλο δίαυλο, υποβάλλοντας 5 γνώμες μέσω του εθνικού κοινοβουλίου του¹¹³.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το 2024 ήταν ένα μεταβατικό έτος, στοιχείο που έγινε αισθητό σε διάφορες πτυχές των σχέσεων μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών κοινοβουλίων. Το χαρακτηριστικό αυτό είχε ως αποτέλεσμα, σε σύγκριση με τα προηγούμενα τέσσερα έτη, τα εθνικά κοινοβούλια να εκδώσουν λιγότερες γνώμες, αν και η μείωση δεν ήταν τόσο κατακόρυφη όσο στο προηγούμενο μεταβατικό έτος 2019. Εκδόθηκαν σχετικά λιγότερες γνώμες σχετικά με προτάσεις που υπόκεινται σε έλεγχο επικουρικότητας· πραγματοποιήθηκαν λιγότερες επισκέψεις και συνεδριάσεις, αλλά σχεδόν στον ίδιο αριθμό με το προηγούμενο μεταβατικό έτος· και τα μέλη της Επιτροπής συμμετείχαν λιγότερο σε διακοινοβουλευτικές εκδηλώσεις.

Και πάλι, οι περισσότερες αιτιολογημένες γνώμες εκδόθηκαν από ένα εθνικό κοινοβούλιο, στην προκειμένη περίπτωση από το σουηδικό *Riksdag*. Τα εθνικά κοινοβούλια συνέχισαν να επιδεικνύουν μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής και εξέδωσαν 10 γνώμες σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023, τον ίδιο αριθμό όπως και για την έκδοση του 2022. Τα περιφερειακά κοινοβούλια συνέχισαν να αλληλεπιδρούν με την Επιτροπή αποστέλλοντας κατά τι περισσότερα ψηφίσματα απ' ό,τι το προηγούμενο έτος σχετικά με διάφορα επίκαιρα ζητήματα.

Αξιοσημείωτες και εν μέρει νέες εξελίξεις το 2024 όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση ήταν οι εξής:

- τα εθνικά κοινοβούλια εξέδωσαν μεγάλο αριθμό μελλοντοστρεφών γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας,
- η συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στον πολιτικό διάλογο ήταν κατά τι πιο ευρεία απ' ό,τι τα προηγούμενα έτη και λιγότερο συγκεντρωμένη στα πλέον δραστήρια κοινοβούλια/κοινοβουλευτικά σώματα,
- τα εθνικά κοινοβούλια συνέχισαν να διερευνούν ευέλικτους τρόπους συμμετοχής στον πολιτικό διάλογο, όπως μέσω συνεδριάσεων σε ομάδες και συνυπογραφής γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας,
- δύο εθνικά κοινοβούλια εξέδωσαν γνώμες σχετικά με την προηγούμενη έκδοση της ετήσιας έκθεσης σχετικά με την επικουρικότητα και την αναλογικότητα και τις σχέσεις με τα εθνικά κοινοβούλια και, μεταξύ άλλων, εξέτασαν τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων,
- επίσης, συλλογικά μέσω της COSAC, τα εθνικά κοινοβούλια διατύπωσαν αιτήματα και προτάσεις για την ενίσχυση του ρόλου τους στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ, στα οποία η Επιτροπή απάντησε εποικοδομητικά,
- η εισήγηση της 71ης συνεδρίασης της COSAC του Μαρτίου 2024 προοριζόταν από τα εθνικά κοινοβούλια ως κοινή εισήγηση στο στρατηγικό θεματολόγιο για τον νέο θεσμικό κύκλο 2024-2029,
- σημειώθηκε η πρώτη περίπτωση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης από εθνικό κοινοβουλευτικό σώμα με αίτημα την ακύρωση νομοθετικής πράξης, διότι

¹¹³ Το φλαμανδικό κοινοβούλιο, σύμφωνα με τη δήλωση 51 των Συνθηκών που ενεργεί ως συνιστώσα του βελγικού εθνικού κοινοβουλευτικού συστήματος, διαβίβασε 5 γνώμες μέσω της γραμματείας της Διάσκεψης των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων, με παραλήπτη το βελγικό *Sénat/Senaat*. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή τις καταχώρισε τεχνικά ως γνώμες του βελγικού *Sénat/Senaat* και απάντησε τόσο μέσω του τελευταίου όσο και απευθείας στο περιφερειακό κοινοβούλιο.

κατά τους ισχυρισμούς του ένας κανονισμός υπερέβαινε τις αρμοδιότητες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και παραβίαζε την αρχή της επικουρικότητας¹¹⁴.

Όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακύρωσε διάταξη κανονισμού¹¹⁵ που είχε προστεθεί στο προτεινόμενο κείμενο της Επιτροπής κατά τη διάρκεια των νομοθετικών διαπραγματεύσεων. Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι συννομοθέτες δεν είχαν αποδείξει ότι διέθεταν επαρκή στοιχεία ώστε να είναι σε θέση να εκτιμήσουν και να εκθέσουν κατά τρόπο μη διφορούμενο την αναλογικότητα της νομοθετικής τους τροποποίησης με την οποία εισήχθη η συγκεκριμένη διάταξη.

¹¹⁴ Καθώς η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη, η υπόθεση αυτή (C-553/24) θα καλυφθεί σε προσεχή έκδοση της παρούσας ετήσιας έκθεσης.

¹¹⁵ Άρθρο 1 σημείο 3) του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1055 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 2020 (ΕΕ 2020 L 249, σ. 17).